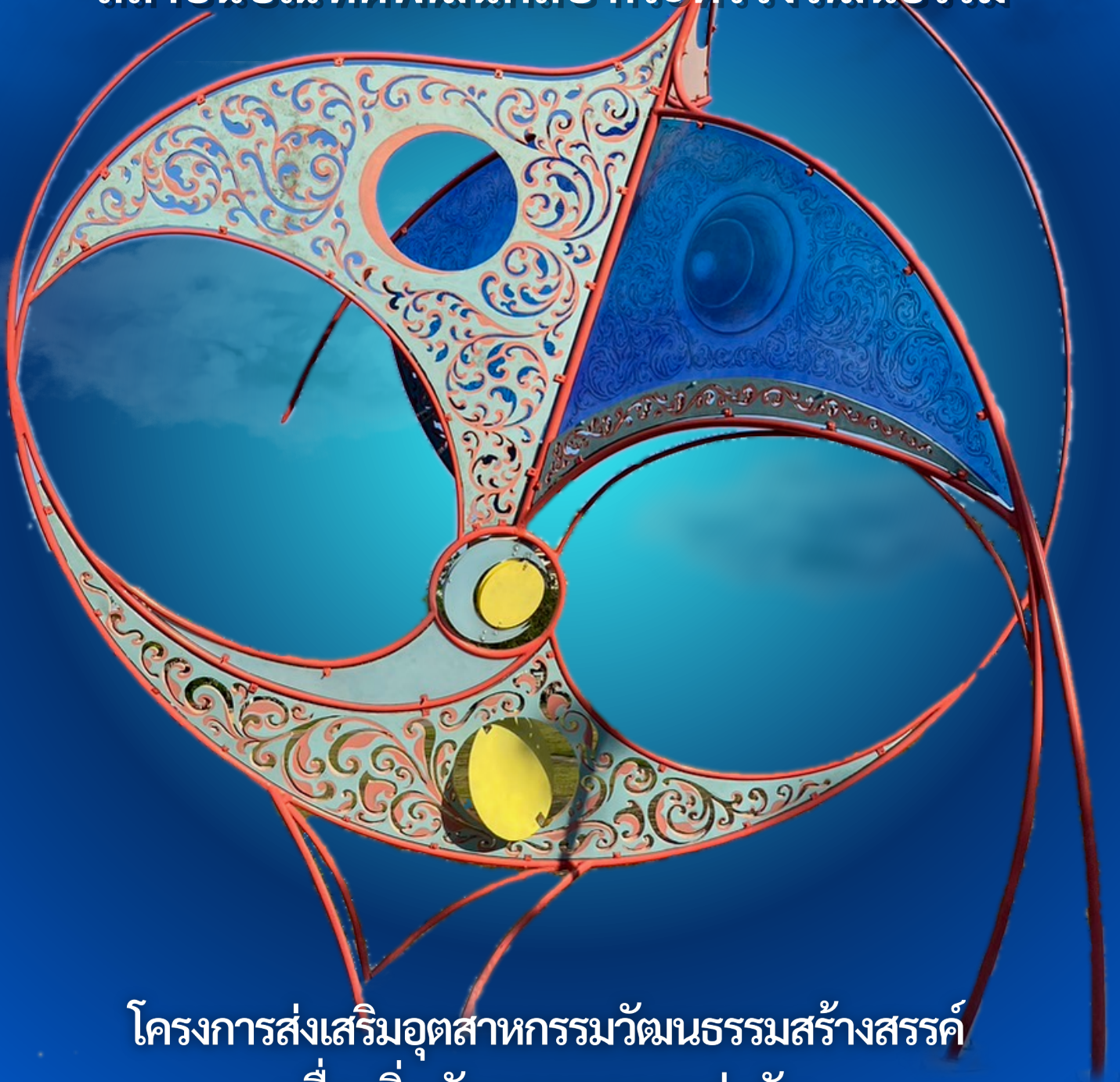

วาบูลัน

วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์
เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน
ประจำปีงบประมาณ 2565

วาบูลัน
WABULAN

วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

โดย
วณิชยา นวลอนงค์
สุวดล เกษศิริ

โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์
เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน
ประจำปีงบประมาณ 2565

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์พัฒนาผลงานด้านทัศนศิลป์ ผลงานประติมากรรม “วาบูลัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างสรรค์ผลงาน ประติมากรรมกลางแจ้ง โดยได้รับแรงบันดาลใจ จากว่าววงเดือนหรือ”วาบูลัน” 2) เพื่อเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ ประติมากรรมกลางแจ้ง”วาบูลัน” ต่อสาธารณชน

โครงสร้างผลงาน “วาบูลัน” ขึ้นนี้ทำด้วยวัสดุและเทคนิคที่หลากหลาย เช่น เหล็กเส้น เหล็กท่อ แผ่นอะคริลิก และไฟเบอร์กลาส ประกอบกันเป็นรูปทรงหลัก ส่วนในรายละเอียดมีการเจาะฉลุ ลวดลาย ลงสี ในการสร้างสรรค์ประติมากรรม ทำให้เกิดความงาม และคุณค่าทางสุนทรียภาพ

ผลงานประติมากรรม “วาบูลัน” ที่ได้สร้างสรรค์ครั้งนี้ มีขนาดกว้าง 4 เมตร สูง 5.30 เมตร เป็นผลงานที่สามารถถ่ายทอด อารมณ์ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ซึ่งสอดคล้องตามหลักของทฤษฎีทัศนธาตุเรื่องของเส้น และรูปทรง ลวดลาย และสีสันท ทำให้ผลงานมีความสมบูรณ์ ตามแนวคิดวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมชาวใต้ได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : วาบูลัน, ว่าววงเดือน

Abstrac

The Creation and development visual arts . The sculpture "Wabulan" has the purpose for 1) creating outdoor sculpture by inspired from Wongduean kites or "Wabulan" 2) To disseminate the creative outdoor sculpture "Wabulan" to the public. The structures of Wabulan sculpture are made of various materials and techniques such as steel bars, steel pipes, acrylic sheets, and fiberglass assembled into the main shape then perforated a pattern and painted to make the sculpture more creation and cause of beauty and aesthetic value.

The sculpture "Wabulan" that is 4 meters wide and 5.30 meters high. This work are expressing the emotion of creator, which is consistent with the principle of visual element theory of lines and shapes, patterns and colors, makes the work completed according to the concept of creative purpose that want to reflects the identity of southern culture .

Key word : Wabulan , Wongduean kite

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานประติมากรรม “วาบูลัน” ตามโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ประจำปีงบประมาณ 2565 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านทัศนศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อาจารย์กมล สุวุฒโท ,อาจารย์ สุขุม บัวมาศ, อาจารย์สาคร โสภา, ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ นวลอนงค์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พหลยุทธ กนิษฐบุตร ที่ช่วยพิจารณาชี้แนะแนวทาง รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ดร.กณพ เกตุชาติ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และทีมผู้บริหารประกอบด้วย ดร. ภาวิณทร์ ณ พัทลุง รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนครศรีธรรมราช นายฉัตรชัย อรุณสุวรรณกร รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนครศรีธรรมราช นายพันธ์ศักดิ์ ชุมคช ผู้อำนวยการส่วนการโยธา, นางระวีวรรณ แก่นคง ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา, นายธีรนนต์ เมืองดิษฐ์ หัวหน้าฝ่ายสาธารณูปโภค และนายณัฐวุฒิ ปรีชา นายช่างโยธา ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ติดตั้งผลงาน ควบคุมการก่อสร้างฐานประติมากรรม และอำนวยความสะดวก ตลอดการติดตั้งจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุเมธ รุจิวิณัยกุล วุฒิสถาปนิก ที่เป็นผู้ผลักดันเมืองนครศรีธรรมราช ให้เป็นเมืองศิลปะ และเป็นผู้ประสานงานส่งเสริมสนับสนุนเลือกสถานที่ติดตั้งผลงาน ประติมากรรมที่สนามหน้าเมืองนครศรีธรรมราช

ขอขอบคุณ อาจารย์พงษ์ศักดิ์ คงสงค์ โรงเรียนสตูลวิทยา ขอขอบคุณทีมงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล นายวิชา นาคบรรพต เลขานายกองการบริหารส่วนจังหวัดสตูล นางสาวกล้วยไม้ สุขแก้ว นักพัฒนาการท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล และนายมุฮัมมัดยาก็ เจ๊ะแว ผู้ประกอบการทำว้าวจังหวัดนราธิวาส นายอดุลย์ มุดอ ผู้ประกอบการทำว้าวปัตตานี นางทรรศวรรณ ลิสนวน ผู้ประกอบการทำว้าวสุโขทัย ที่ได้ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับว้าวและการทำว้าว

ขอขอบคุณ นายณัฐกิตติ จันทรณรงค์ ศิษย์เก่าวิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราชเจ้าของ “ศิลป์ 12 สตูดิโอ” และทีมงานที่ให้คำปรึกษาเรื่องวัสดุ และโครงสร้างของผลงานชิ้นนี้จนสำเร็จออกมาเป็นผลงานที่สมบูรณ์

ผู้สร้างสรรค์มีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านที่ได้กล่าวถึงและผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ได้มีส่วนช่วยเหลือในการสนับสนุนให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน ด้วยความจริงใจ ขอน้อมคารวะแด่ผู้เขียนตำราวิชาการทุกท่าน ที่ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้าและใช้อ้างอิงเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม “วาบูลัน” ขึ้นนี้

วณิชยา นวลอนงค์

สวดล เกษศิริ

ผู้จัดทำผลงานสร้างสรรค์

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน(ด้านทัศนศิลป์) ประจำปี 2565 ตามนโยบายของรัฐบาล ในการนำทุนทางวัฒนธรรม ของประเทศมาสร้างคุณค่าทางสังคม และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้ดำเนินการในพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ ประเภทประติมากรรมกลางแจ้งโดยนำเอารูปแบบว่าววงเดือนซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของภาคใต้ มาสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมชื่อ “วาบูลัน”ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากรูปทรง สี สัน ลวดลาย ของว่าววงเดือน ที่เป็นการละเล่นที่นิยมของคนในท้องถิ่นของคนในจังหวัดชายแดนใต้

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ “วาบูลัน” จะเป็นประโยชน์ทางการศึกษา อนุรักษ์ สืบสานทางมรดกภูมิปัญญาให้คงอยู่กับท้องถิ่น และเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช และของประชาชนทุกคน

ผู้จัดทำผลงานสร้างสรรค์

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญหรือความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงาน	1
ขอบเขตการสร้างสรรค์ผลงาน	1
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2

บทที่ 2 เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์

2.1 ความหมายประติมากรรม	3
2.2 ประเภทของประติมากรรม	4
2.3 ลักษณะงานประติมากรรม	5
2.4 รูปแบบงานประติมากรรม	6
2.5 หลักการสร้างสรรค์งานประติมากรรม	10
2.6 ความเป็นมาของว่าว	14
2.7 ประเภทของว่าว	15
2.8 ว่าวไทยภาคต่างๆ	15
2.9 ประวัติความเป็นมาของว่าววาบูลัน	20
2.10 ลักษณะของว่าววาบูลัน	21
2.11 วิธีการทำว่าววาบูลัน	22

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์ประติมากรรม “วาบูลัน”

3.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลประกอบผลการสร้างสรรค์ผลงาน	24
3.2 การดำเนินงานสร้างสรรค์	24
3.3 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน “วาบูลัน”	27

บทที่ 4 วิเคราะห์ผลการพัฒนาผลงานงานในการสร้างสรรค์ “วาบูลัน”

4.1 เส้น (Line)	32
4.2 รูปทรง(From)	33
4.3 สี (Color)	33
4.4 เงา (shade,shadow)	34
4.5 พื้นที่ว่าง (space)	35
4.6 การแทนค่าวัสดุที่ใช้	35

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ "วาบูลัน"	
ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลงานด้านทัศนศิลป์ต่อไป	37
บรรณานุกรม	38
ประวัติผู้สร้างสรรค์	40

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ผลงานของ Henry Kirke Brown	8
ภาพที่ 2 ผลงานเมลิตพันธ์แห่งชีวิต ของวิโชค มุกดามณี	9
ภาพที่ 3 ผลงานของ Henry Moore	10
ภาพที่ 4 ผลงานของ Anish Kapoor	11
ภาพที่ 5 ผลงานของ Antony Gormley	13
ภาพที่ 6 ว้าวอีลุ่ม	16
ภาพที่ 7 ว้าวพระร่วง	16
ภาพที่ 8 ว้าวสองห้องหรือว้าวสะนู	17
ภาพที่ 9 ว้าวสองห้องหรือว้าวสะนู	17
ภาพที่ 10 ว้าวจุฬา	18
ภาพที่ 11 ว้าวเบอร์ฮามัส	18
ภาพที่ 12 ว้าวควาย	19
ภาพที่ 13 ว้าวควาย	19
ภาพที่ 14 ว้าววาบูลันแบบมีแอก	21
ภาพที่ 15 ว้าววาบูลันแบบไม่มีแอก	21
ภาพที่ 16 กระดาษฉลุสายที่จะนำไปตกแต่งตัวว้าววงเดือน	23
ภาพที่ 17 กระดาษฉลุสายที่จะนำไปตกแต่งตัวว้าววงเดือน	23
ภาพที่ 18 ภาพร่างต้นแบบความคิดเริ่มต้น	24
ภาพที่ 19 ภาพร่างต้นแบบความคิดเริ่มต้น	24
ภาพที่ 20 ภาพร่างต้นแบบความคิดเริ่มต้น	24
ภาพที่ 21 ภาพร่างต้นแบบความคิดขั้นที่ 2 ปรับปรุง รูปแบบจากข้อคิดเห็น ของคณะกรรมการ	25
ภาพที่ 22 โมเดลที่พัฒนาปรับปรุงรูปแบบตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ เรียงลำดับจาก ขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3	25
ภาพที่ 23 โมเดลที่พัฒนาปรับปรุงรูปแบบตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ เรียงลำดับจาก ขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3	25
ภาพที่ 24 การทดลองแสงตกกระทบผลงานลงบนพื้นด้านต่างๆในช่วงเวลา กลางวัน	26
ภาพที่ 25 การทดลองแสงตกกระทบผลงานลงบนพื้นด้านต่างๆในช่วงเวลา กลางวัน	26
ภาพที่ 26 การทดลองแสงตกกระทบผลงานลงบนพื้นด้านต่างๆในช่วงเวลา กลางวัน	26
ภาพที่ 27 การทดลองแสงตกกระทบผลงานลงบนพื้นด้านต่างๆในช่วงเวลา กลางวัน	26

ภาพที่ 28 การทดลองแสงตกกระทบผลงานลงบนพื้นด้านต่างๆในช่วงเวลา กลางวัน	26
ภาพที่ 29 นำเสนอผลงานต่อหน้าคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ	27
ภาพที่ 30 นำเสนอผลงานต่อหน้าคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ	27
ภาพที่ 31 ดัดแบบโครงสร้างด้วยท่อพลาสติก	27
ภาพที่ 32 ดัดเหล็กตามองศาความโค้งที่กำหนด	27
ภาพที่ 33 เชื่อมชิ้นงานประกอบโครงสร้าง	28
ภาพที่ 34 ร่วงลวดลายบนแผ่นโฟมเพื่อแกะลวดลาย ก่อนจะนำไปหล่อพิมพ์	28
ภาพที่ 35 การกัดเซาะร่องสร้างลวดลายในแผ่นอะคริลิค	28
ภาพที่ 36 นำแผ่นโฟมที่แกะลวดลาย ไปหล่อพิมพ์บนพลาสติกเพื่อทำพิมพ์ ทุบ	29
ภาพที่ 37 นำแผ่นโฟมที่แกะลวดลาย ไปหล่อพิมพ์บนพลาสติกเพื่อทำพิมพ์ ทุบ	29
ภาพที่ 38 หล่อไฟเบอร์กลาสจากแม่พิมพ์	29
ภาพที่ 39 ประกอบแผ่นไฟเบอร์กลาสกับตัวผลงาน	29
ภาพที่ 40 ผลงานที่ประกอบเสร็จแล้ว	30
ภาพที่ 41 คณะกรรมการพิจารณาหาสถานที่ในการติดตั้งผลงาน	30
ภาพที่ 42 สร้างฐานประติมากรรม	30
ภาพที่ 43 ผลงานวาบูลันที่สนามหน้าเมืองนครศรีธรรมราช	31
ภาพที่ 44 ผลงานวาบูลันที่สนามหน้าเมืองนครศรีธรรมราช	31
ภาพที่ 45 เส้นโครงสร้างของผลงานที่มีขนาดใหญ่และขนาดเล็ก	32
ภาพที่ 46 รูปทรงของผลงาน “วาบูลัน” ในมุมที่ต่างกัน	33
ภาพที่ 47 รูปทรงของผลงาน “วาบูลัน” ในมุมที่ต่างกัน	33
ภาพที่ 48 รูปทรงของผลงาน “วาบูลัน” ในมุมที่ต่างกัน	33
ภาพที่ 49 ใช้สีตกแต่งผลงาน	33
ภาพที่ 50 ลวดลายในแผ่นไฟเบอร์กลาส	34
ภาพที่ 51 ลวดลายในแผ่นอะคริลิค	34
ภาพที่ 52 เงามของผลงานที่ตกกระทบบนพื้นตอนกลางวัน	34
ภาพที่ 53 เงามของผลงานที่ตกกระทบบนพื้นตอนกลางคืน	34
ภาพที่ 54 แสดงพื้นที่ว่างในตัวผลงานที่สัมพันธ์กลมกลืนลงตัวกับผลงาน	35
ภาพที่ 55 ผลงานประติมากรรม “วาบูลัน”	36

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญหรือความเป็นมาของปัญหา

วาวูลัน คือ วาวท้องถิ่นของมลายู คำว่า “ว” แปลว่า วาว “บูลหรือบลัน” แปลว่า ดวงเดือน หรือพระจันทร์ วาววาวูลัน มีชื่อเรียกภาษาไทยว่าวาววงเดือน นิยมเล่นในสามจังหวัดชายแดนใต้ วาววงเดือนหรือวาวูลันเป็นวาวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ มีรูปพระจันทร์อยู่กึ่งกลางลำตัว ส่วนปลายของตัววาวจะมีลักษณะเป็นรูปพระจันทร์ครึ่งเสี้ยวที่เปรียบเสมือนเป็นสัญลักษณ์ของศาสนาอิสลาม ส่วน ลวดลายก็มีการสร้างสรรค์ โดยนำลวดลายพื้นถิ่นของมลายู ที่อยู่บนเรือกอลและ มาสร้างสรรค์ผสมผสานกับลายไทยตกแต่งบนตัววาว ให้มีสีสัน ลวดลายสวยงามดึงดูดสายตามากขึ้น วาววาวูลันถือเป็นหนึ่งในงาน หัตถกรรมของชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่แสดงอัตลักษณ์ตามแบบวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นชายแดนใต้ที่มีการสืบทอดอยู่จนถึงปัจจุบัน

ผู้สร้างสรรค์มีความสนใจในรูปทรง สีสัน ลวดลายของวาววงเดือน เนื่องจากมองเห็นเส้นโครงสร้างรูปทรงวาวที่แสดงออกถึงเส้นที่โค้งทำให้เกิดความรู้สึกที่เคลื่อนไหว เคลื่อนไหลไปกับลวดลายสีสันที่สดใส สวยงาม ผู้สร้างสรรค์ จึงนำความงามที่เกิดจากรูปทรง สีสัน ของวาว วาวูลัน มาเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม “วาวูลัน” ครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงาน

- 1) เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน ประติมากรรมกลางแจ้ง โดยได้รับแรงบันดาลใจ จากวาว “วาวูลัน”
- 2) เพื่อเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ ประติมากรรมกลางแจ้ง “วาวูลัน” ต่อสาธารณชน

ขอบเขตการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เป็นการนำรูปแบบของวาว “วาวูลัน” ซึ่งเป็นวาวที่มีรูปแบบเฉพาะตัวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส มาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์โดยนำ เส้น รูปทรง สีสัน ลวดลายของวาว มาสร้างสรรค์เป็นงานประติมากรรมร่วมสมัย ในตัวโครงสร้างมีการใช้เหล็ก แผ่นอะคริลิก และไฟเบอร์กลาส เป็นวัสดุหลัก โดยมีการออกแบบ ในส่วนรูปทรง ลวดลาย ที่ทึบแสง โปร่งแสง เพื่อให้เกิดมุมมองกระทบกับแสงอาทิตย์ในเวลากลางวันและแสงไฟเวลากลางคืน ให้ความรู้สึกถึงความงามที่เกิดจากการสะท้อนแสง สี และเงา มาสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม “วาวูลัน” ที่มีฐานกว้าง 5 เมตร ความกว้างผลงาน 4 เมตร ความสูง 5.30 เมตรจำนวน 1 ชิ้น

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

1. ศึกษาข้อมูล รูปแบบว่าววาบลัน
2. วิเคราะห์ข้อมูลประกอบการสร้างสรรค์
3. จัดทำภาพร่างประติมากรรม “วาบลัน” ตามแนวความคิด
4. นำเสนอแบบร่างแนวความคิด ต่อผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อ
รับฟังข้อเสนอแนะแนวในการปรับปรุงรูปแบบ ในการสร้างสรรค์ผลงาน
5. สร้างต้นแบบจากภาพร่างประติมากรรม “วาบลัน” ในรูปแบบ 3 มิติ
6. สร้างผลงานจริง ขนาดกว้าง 4 เมตร สูง 5.30 เมตร
7. วิเคราะห์ผลสรุปรายงานในรูปแบบเอกสารประกอบการพัฒนางานสร้างสรรค์
8. ติดตั้งผลงาน ณ สนามหน้าเมืองนครศรีธรรมราช

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้ชื่นชมผลงานประติมากรรม “วาบลัน”
2. นักเรียน นักศึกษาและ ประชาชนทั่วไปได้เห็นคุณค่าความงามของศิลปะที่สะท้อนวิถี
ชีวิตชาวใต้
3. สนับสนุนสร้างบรรยากาศ ในการท่องเที่ยวของ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ 2

เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์

โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ประจำปี 2565 ผู้สร้างสรรค์ ได้แรงบันดาลใจจากรูปแบบ ภูมิปัญญาในเรื่องของ ว่าววงเดือน มาจัดทำผลงาน ประติมากรรม “วาบูลัน” ซึ่งเป็นการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ประเภทประติมากรรม กลางแจ้ง ที่มีความเป็นศิลปะร่วมสมัย โดยศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับงาน สร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

2.1. ความหมายประติมากรรม

ประติมากรรม คือ ศิลปะประเภทหนึ่งในสาขาทัศนศิลป์ มีรูปทรงเป็น 3 มิติ ทำขึ้น ด้วยวัสดุหลายชนิด เช่น ดินเหนียว ไม้ หิน โลหะ โดยกรรมวิธีต่างๆ เป็นรูปคน รูปสัตว์ ลวดลาย หรือรูปทรงนามธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550 : 509)

ประติมากรรม ทับศัพท์ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Sculpture (อ่านว่า สคัลพฺ' เซอะ) ซึ่งตีความ หมายถึงการสร้างสรรคงานให้เกิดรูปทรง 3 มิติ โดยการปั้น การแกะสลัก การหล่อหรือการนำเอา ส่วนประกอบย่อยมาประกอบเข้าด้วยกันเป็นผลงานชิ้นเดียวกัน กล่าวคือ เป็นการผสมผสานของวัสดุ หลายชนิดให้เกิดรูปทรงใหม่นั้นเอง แต่เดิมในประเทศไทยงานที่เกี่ยวกับการปั้น (มัย ตะติยะ, 2549:31)

ประติมากรรม คืองานศิลปกรรมสาขาหนึ่ง เกิดจากการสร้างสรรค์ให้มีรูปลักษณะปรากฏ ขึ้น ทำด้วยวัสดุที่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปทรงได้ (Plasticity) ครอบคลุมไปถึงงานปั้น งานหล่อ งานแกะสลักและงานเชื่อมประกอบวัสดุ มีลักษณะ 3 มิติ กินพื้นที่ในอากาศ รับรู้ได้ด้วยการมอง การดู เรียกว่าทัศนศิลป์ แต่ประติมากรรมแปลกแยกออกไปอีก คือสามารถรับรู้ความงามด้วยการสัมผัส การจับต้อง จึงอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ฝัสนะศิลป์ หรือศิลปะรูปทรง (Plastic Art) ที่ หมายถึง ศิลปะที่มีรูปทรงเป็นสามมิติ ซึ่งงานศิลปะแขนงนี้อาจรวมทั้งงาน Visual Art บาง ประเภทที่ใช้วัสดุต่างๆ จัดลักษณะรูปทรงแบบสามมิติด้วย (กำจร สุนพงษ์ศรี , 2547 : 56)

ประติมากรรม คือ ผลงานทางศิลปะที่สร้างเป็นรูปลักษณะ 3 มิติ มีความกว้าง ความยาว และความหนา เกิดจากกลวิธีในการปั้น การสลัก การตี การเชื่อม ฯ (สมภพ จงจิตต์โพธา, 2554 :10)

ผลงานประติมากรรมถือว่าเป็นศิลปะรูปทรงเป็น 3 มิติ มีความผสมผสานในคุณค่าแห่งความ งามและความประทับใจจากความรู้สึกที่ได้จากการดู เพื่อให้ผู้ชมได้ชื่นชมสามารถจับต้องสัมผัสและได้ ทุกด้าน ทำหน้าที่สะท้อนเรื่องราวทางศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงาม เพื่อยกระดับจิตใจและรสนิยม

ของผู้ชม นอกจากนี้ยังได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราวศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ในอดีต เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ได้ศึกษามาจวบจนปัจจุบัน

2.2 ประเภทของประติมากรรม

2.2.1 ประติมากรรมร่องลึก (Incised Relief Sculpture) หมายถึง ประติมากรรมที่เกิดจากการใช้เครื่องมือแกะ เซาะลงบนพื้นผิวหรือเนื้อวัสดุ เกิดเป็นร่องลึก เว้า โคง โดยรูปทรงที่สร้างขึ้นจะเกิดน้ำหนักความเข้มของแสงเงาตามระดับความลึก ประติมากรรมประเภทนี้สามารถดูได้เพียงด้านหน้าตรงเท่านั้น (คมสันต์ คำสิงหา. 2550 : 5) ประติมากรรมร่องลึกนับว่าเป็นงานประติมากรรมที่ต้องการให้สัมผัสคือด้านหน้าด้านเดียว โดยการมองเห็นรายละเอียดของลวดลายต่างๆ ที่เกิดจากการแกะเซาะให้เป็นร่องลึก บนพื้นผิวผลงาน

2.2.2 ประเทษฐานต่ำ (Base relief) งานประติมากรรมประเภทนี้ จะมีความนูนยื่นออกมาจากฐานหรือระดับพื้นหลังประมาณ $\frac{1}{4}$ ส่วนเท่านั้น เมื่อปั้นก็จะให้นูนยื่นออกมาจากพื้นฐานเพียงส่วนเดียวหรือน้อยกว่าหนึ่งส่วนก็ได้ แต่ถ้าเกินหนึ่งส่วนจะไม่เป็นการสร้างงานประติมากรรมประเทษฐานต่ำ ผลงานประติมากรรมประเภทนี้จะให้พื้นฐานอยู่ในแนวตั้งฉาก แต่ก็เป็นการมองได้เพียงด้านเดียวคือด้านหน้า ส่วนด้านข้างอาจมองไม่เห็นรูปทรงเด่นชัด

2.2.3 ประเทษฐานสูง (High relief) เป็นผลงานประติมากรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อให้สูงกว่าประเทษฐานต่ำหนึ่งเท่าตัวหรือมากกว่านั้น ยกตัวอย่างเช่น หากปั้นรูปทรงกลมเช่นเดียวกับประเทษฐานต่ำ ที่แบ่งรูปทรงกลมในแนวตั้งออกเป็น 4 ส่วน เส้นผ่านศูนย์กลางก็จะเป็นเส้นแบ่งกึ่งกลางของรูปทรงกลม และในการปั้นเราจะต้องคาดคะเนความนูนสูงที่ยื่นออกมาจากฐานสองส่วน หรือมากกว่าสองส่วน ผลงานประติมากรรมประเภทนี้จึงสัมผัสรับรู้ได้ 2 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านหน้า และด้านข้างสามารถรับรู้เห็นได้เด่นชัดมากกว่าประเทษฐานต่ำ

2.2.4 ประเทษฐานลอยตัว (Round relief) เป็นผลงานประติมากรรมที่ปั้น หล่อ หรือแกะสลักขึ้นเป็นรูปร่างลอยตัวมองได้รอบด้าน ไม่มีส่วนใดที่ติดกับพื้นหลัง มีเพียงด้านล่างที่ติดกับส่วนฐานเท่านั้น ประติมากร สามารถปั้นให้มีระดับความสูง ความกว้าง ความหนา ตามต้องการได้ ผลงานประติมากรรมประเภทนี้จึงสัมผัสและมองเห็นได้ทุกด้าน

2.3.ลักษณะงานประติมากรรม

ลักษณะงานประติมากรรมทางด้านทัศนศิลป์ ที่สามารถจำแนกตามวิธีการต่าง ๆ ได้ 8 ลักษณะ ดังนี้

2.3.1 การปั้น (Modelling) การปั้นหรือขึ้นรูป เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนแนวคิดหรือแรงบันดาลใจของศิลปินซึ่งเป็นผลงานที่แล้วเสร็จที่ขั้นตอนการปั้น การปั้นเป็นการสร้างสรรค์ก่อให้เกิดคุณค่าและเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับความงามเป็นสำคัญ ถือว่าเป็นศิลปะวิจิตรศิลป์อยู่ในสาขาทัศนศิลป์

2.3.2 การแกะสลัก (Carving) เป็นกระบวนการที่สมัยโบราณมักนิยมใช้เรียกการแกะสลักไม้ หนาโบสถ์ว่า จำหลัก งานแกะสลักควรแยกให้ออกระหว่างการสร้างสรรค์ หรือเพื่อการใช้สอย เช่น การแกะสลักผลไม้ การแกะสลักไม้ชิ้นเล็กชิ้นน้อยเป็นของ ที่ระลึกจำหน่ายในแต่ละท้องถิ่น ได้แก่ รูปช้าง นก ฯลฯ ถือว่าเป็นงานหัตถศิลป์และประณีตศิลป์ที่อยู่ในประเภทศิลป์ประยุกต์ ส่วนการแกะสลักในงานสาขาทัศนศิลป์แขนงประติมากรรมจะเป็นการสร้างสรรค์ที่มุ่งเน้นความงามและเรื่องราวสนองตอบด้านจิตใจและอารมณ์เป็นสำคัญ

2.3.3 การฉลุลาย (Fretwork) หรือลายฉลุ เป็นการสร้างลวดลายจากวัสดุพื้นผิวเรียบแนวระนาบ โดยการเจาะหรือฉลุให้เป็นช่องโหว่ ลวดลายหรือรูปทรงจะเกิดจากการฉลุละลุเป็นช่องโหว่หรือเกิดจากส่วนที่ไม่ได้ฉลุลายก็ได้เช่นกัน

2.3.4 การหล่อ (Casting) จะเป็นวิธีการที่หล่อจากต้นแบบที่มาจากการปั้น หรือแกะสลัก มาทำเป็นแม่พิมพ์ทุกจากผลงานที่ปั้นหรือแกะสลักหรือฉลุหน้านั้น จากนั้นจึงทำการหล่อด้วยวัสดุเหลว ที่ต่อมาแปรสภาพแข็งตัวจนเกิดรูปทรงตามต้องการตามแบบในแม่พิมพ์ เมื่อแกะแม่พิมพ์ออกก็จะได้ผลงานหล่ออยู่ภายใน จนเกิดเป็นต้นแบบเพื่อสร้างแม่พิมพ์ที่ทำการหล่อในภายหลัง กระบวนการหล่อมียุคขั้นตอนที่สลับซับซ้อนมาก ต้องมีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ จึงจะได้ผลงานหล่อที่ออกมาสมบูรณ์

2.3.5 การกดพิมพ์ (to press in mold) เป็นกระบวนการที่คล้ายกับการหล่อ ซึ่งมีลักษณะการสร้างคล้ายกันและได้จำนวนชิ้นงานที่มากเหมือนกัน การกดพิมพ์สร้างจากผลงานปั้นหรือแกะสลักหรือฉลุเป็นต้นแบบก่อน แล้วจึงทำแม่พิมพ์กดภายหลัง ผลงานที่กดพิมพ์จะมีรูปแบบที่เหมือนกับต้นแบบและสามารถทำได้หลายชิ้นงาน ประติมากรรมลักษณะนี้รูปทรงที่เป็นผลงานจะเกิดจากการใช้แรงกดวัสดุลงในแม่พิมพ์ วัสดุที่นำมากดพิมพ์ในแม่พิมพ์ ได้แก่ ดินเหนียว พลาสติก แผ่นโลหะหรือโลหะผสม และกระดาษ เป็นต้น ผลงานเรียกว่า รูปกดพิมพ์

2.3.6 การแขวน (Mobile) นับว่าเป็นประติมากรรมลักษณะหนึ่งเช่นกัน เป็นผลงานที่ให้สุนทรีภาพจากการเคลื่อนไหว โดยมีฐานของผลงานห้อยอยู่บนเพดานหรือจากที่สูง ส่วนตัวผลงานจะเป็นชิ้นไม่ใหญ่มากนัก มีทั้งชิ้นเดียวและหลายชิ้นติดเชื่อมต่อกับฐาน ถ้าผลงานจำนวนมากชิ้นเมื่อติดผลงานต้องมีก้านหรือโครงสร้างหลายชิ้น อาศัยการคำนวณให้เกิดความสมดุลของผลงาน อาศัยแรงลมช่วยพัดพาให้เคลื่อนไหวกว้างไกลไปมา ส่วนใหญ่เรียกกันว่างานโมบิล

2.3.7 การสร้างสื่อผสม (Mixed media) เป็นกระบวนการสร้างประติมากรรมที่รวบรวมวัสดุอย่างอิสระมาสร้างสรรค์ผลงาน ตามแนวคิดของประติมากร เรื่องของสื่อวัสดุที่นำมาสร้างมีหลากหลายชนิด ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่มียู่จริงในชีวิตประจำวันหรือสร้างสรรค์ใหม่ขึ้นมา

2.3.8 การจัดโครงสร้าง (Structure) เป็นผลงานประติมากรรมที่สร้างขึ้นให้เห็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ทรงตัวอยู่ได้ด้วยวัสดุชิ้นๆ ที่บางครั้งไม่มีอะไรห่อหุ้มจะเปลือยเป็นเนื้อแท้ๆ ของวัสดุชิ้นนั้น การจัดวางโครงสร้างลักษณะนี้บางครั้งจะเห็นเทคนิคกลวิธีการสร้างที่ทำให้รูปทรงประติมากรรมสามารถทรงตัวอยู่ได้อย่างน่าอัศจรรย์ หรือบางลักษณะอาจเป็นการสร้างเฉพาะโครงสร้างภายในหรือภายนอกเพียงอย่างเดียว โดยในบางลักษณะเกิดจากการเชื่อม เป่าแก้ว ทูบหรือเคาะ ฯลฯ ให้เป็นรูปทรงตามต้องการ

2.4 รูปแบบงานประติมากรรม

จะเห็นได้ว่าประเภทงานประติมากรรมเป็นทัศนศิลป์ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ให้มีลักษณะปรากฏขึ้นของวัสดุหลากหลายชนิด ซึ่งวัสดุบางชนิดมีการเปลี่ยนแปลงรูปทรงไปแต่ก็ยังเป็น 3 มิติ ซึ่งอาศัย แรงบันดาลใจจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงนำมาสร้างได้ 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ

2.4.1. รูปแบบเหมือนจริง (Realistic) เป็นการสร้างงานประติมากรรมที่อาศัยการถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวจากสิ่งที่มีอยู่จริงในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เราพบเห็นที่และนิยมสร้างเป็นงานประติมากรรม ได้แก่

- 1) รูปคน เป็นรูปแบบของคนครึ่งตัวและเต็มตัวที่เน้นสัดส่วนกล้ามเนื้อทางกายวิภาคตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า โดยจะถ่ายทอดจากแบบหรือหุ่นจริง หรือแบบจากภาพถ่ายก็ได้เช่นกัน ในการนำเสนอรูปแบบจะเน้นรูปคนเป็นจุดเด่นให้เห็นชัด
- 2) รูปสัตว์ เป็นรูปแบบของสัตว์นานาชนิดจากที่เห็นจริงในธรรมชาติหรือจากภาพถ่ายได้ทั้งสิ้น การสร้างต้องคำนึงถึงสัดส่วนทางกายวิภาคของสัตว์ให้เห็นชัดเจน

3) รูปพีช เป็นรูปแบบของพีชพันธ์ที่องกามตามี่ต่างๆ ทัวไปทั้งผลไม้ ดอกไม้ พุ่มไม้ ฯลฯ การนำเสนอรูปแบบต้องเน้นเกี่ยวกับพีชให้เด่นเป็นสำคัญ

2.4.2 รูปแบบจินตนาการ (Imagination) เป็นการสร้างงานประติมากรรมที่อาศัยการถ่ายทอดรูปแบบจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยผ่านกระบวนการคิด ตามคติความเชื่อแห่งตน จากความทรงจำที่ได้พบเห็น หรือความประทับใจ จึงนำมาสร้างสรรค์ ซึ่งอาจมีรูปแบบเหมือนสิ่งที่มีอยู่จริง และอาจจินตนาการต่างจากความเป็นจริง ได้แก่

1) จินตนาการให้เหมือนจริง เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นโดยไม่ต้องดูจากแบบหรือหุ่นจริง หรือจากภาพถ่าย แต่สามารถรังสรรค์ได้สมจริงจากการนึกคิด จากเนื้อหาเรื่องราวทั้งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) จินตนาการต่างจากความเป็นจริง เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นโดยไม่ต้องดูจากแบบหรือหุ่นจริงหรือจากภาพถ่าย แต่จะต่างจากจินตนาการให้เหมือนจริงคือมีการสร้างสรรค์จากรูปแบบที่ไม่มีอยู่จริง หรืออาจมีความเหมือนจริงปะปนอยู่บ้างไม่มากนักน้อย เช่น

- บรรยากาศแบบธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องราวจากคติความเชื่อและทางศาสนา เช่น แดนนรกสวรรค์ ดินแดนสุขาวดี ป่าหิมพานต์ ฯลฯ

- รูปคน อาศัยลักษณะของรูปทรงคนตามธรรมชาติ นำมาคิดเสริมแต่งดัดแปลงให้เหนือจากคนธรรมดา ตามคติความเชื่อและทางศาสนา ได้แก่ พระเจ้า เทพเจ้า พระพุทธเจ้า พระนารายณ์ ฯลฯ และรูปครึ่งคนครึ่งสัตว์ รูปคนแบบการ์ตูน เป็นต้น

- รูปสัตว์ เป็นรูปทรงที่อาศัยจากธรรมชาติ แต่ไม่แสดงออกให้เหมือนจริง จะสร้างดัดแปลงให้เหนือจากสิ่งที่มีอยู่จริง ตามคติความเชื่อในเหตุและผลนั้นๆ เช่น สัตว์ในเทพนิยาย หิมพานต์ ได้แก่ เหมราช พญานาค ฯลฯ หรือเป็นสัตว์การ์ตูนก็ได้

- รูปพีช ได้คิดและจินตนาการดัดแปลงรูปแบบเป็นลวดลายต่างๆ อย่างเช่น ประติมากรรมไทยประเพณีจะเป็นลายกนกใบเทศ ลายผักกูด ลายดอก ลำดวน ลายดอกกรัก ลายกระจังตาอ้อย เป็นต้น

- รูปทรงเรขาคณิตและรูปทรงอิสระ เป็นการสร้างสรรค์นอกเหนือจากที่อาศัยธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม มีการสร้างสรรค์จากรูปทรงเรขาคณิต เช่น วงกลม สามเหลี่ยม วงรี แปดเหลี่ยม เป็นต้น ส่วนรูปทรงอิสระเป็นรูปทรงที่สร้างขึ้นโดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

ดังนั้นการสร้างสรรค์ผลงาน งานประติมากรรม จะมีรูปแบบเหมือนจริงกับรูปแบบตามจินตนาการ โดยมีเนื้อหาเรื่องราวตามคตินิยม ความเชื่อ แรงบันดาลใจ ของประติมากร ที่แตกต่างกัน

2.4.5 ประติมากรรมไทยร่วมสมัย (Thai contemporary sculpture) หมายถึง คตินิยมรูปแบบประติมากรรมอีกแนวทางหนึ่ง ที่มีได้มุ่งเน้นสนองทางศาสนาเป็นหลัก แต่ตอบสนองด้านจิตใจเป็นสำคัญด้วยเรื่องราวชีวิตประจำวันใกล้ตัว ซึ่งแตกต่างไปจากประติมากรรมไทยประเพณี มีการนำเอากระบวนการทำงานแบบตะวันตกเข้ามาผสมผสาน เช่น รูปแบบเหมือนจริง และรูปแบบจินตนาการ รูปแบบประติมากรรมไทยร่วมสมัย แบ่งออกได้เป็น 3 แบบ คือ

1) แบบรูปธรรม (Realistic) เป็นรูปแบบประติมากรรมไทยร่วมสมัย ที่ถ่ายทอดตามความเป็นจริงจากความประทับใจหรือสะท้อนใจ เป็นรูปแบบที่ต่างไปจากอดีตอย่างประติมากรรมไทยประเพณีที่อาศัยแบบจากธรรมชาติ แต่เน้นรูปแบบที่แตกต่างไปจากสิ่งที่มีอยู่ ส่วนการสร้างประติมากรรมร่วมสมัยผู้สร้างอาจดูจากแบบจริงหรืออาศัยความนึกคิด แต่แสดงรูปแบบให้ดูว่ามีตัวตนอยู่จริง และการถ่ายทอดจะตัดทอนเหลือครึ่งตัวหรือเต็มตัวหรือส่วนใดส่วนหนึ่งก็ได้ ไม่จำเป็นต้องสัดส่วนครบทั้งหมดอาจเป็นการถ่ายทอดรูปแบบเหมือนจริง หรือรูปแบบจินตนาการให้เหมือนจริงก็ได้ โดยอยู่ในรูปแบบที่มีตัวตนที่มองเห็นและรับรู้ได้ทันที

ภาพที่ 1 ผลงานของ Henry Kirke Brown

ที่มา : <https://www.metmuseum.org/art/collection/search>

2) แบบกึ่งนามธรรม (Semi abstract) เป็นรูปแบบประติมากรรมไทยร่วมสมัย เป็นการสร้างสรรค์ รูปทรงจากธรรมชาติและรูปทรงเรขาคณิตให้เป็นรูปแบบจินตนาการ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบที่สร้างสรรค์มาจากรูปทรงจริงโดยการดัดแปลงเพิ่มเติม หรือลดทอนบางส่วน เพื่อให้ผู้ชมได้รับรู้และเกิดจินตนาการ และอาจจะมีความเข้าใจ รู้สึกถึงอารมณ์ความรู้สึกของผลงานสร้างสรรค์ที่ศิลปินสื่อออกมา

ภาพที่ 2 ผลงานเมลิ็ดพันซ์แห่งชีวิต ของวิโชค มุกดามณี
ที่มา : <http://www.tripandtrek.com>

3) แบบนามธรรม (Abstract) เป็นรูปแบบประติมากรรมไทยร่วมสมัย โดยถ่ายทอดเรื่องราวจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางอ้อม กล่าวคือ เป็นการอาศัย เนื้อหาเรื่องราวจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่การแสดงออกด้านรูปแบบจะไม่เหมือนจริงตามเนื้อหานั้นๆ รูปแบบเกิดจากการจินตนาการเป็นสำคัญ โดยการใช้ รูปทรงประเภทรายเรขาคณิตและประเภทยิสระเป็นที่ตั้ง เพื่อให้ผู้สร้างต่อเติมเสริมแต่ง หรือตัดทอนอย่างอิสระ

ภาพที่ 3 ผลงานของ Henry Moore

ที่มา : <https://www.widewalls.ch/magazine/abstract-sculpture-artists-history>

2.5 หลักการสร้างสรรคงานประติมากรรม

หลักการสร้างงานประติมากรรมโดยทั่วไปทั้งประติมากรรมสากลและประติมากรรมไทย นั้น จะมีหลักที่เหมือนกับทัศนศิลป์ สาขาอื่น ๆ ในการสร้างงานจะมีการคำนึงถึงส่วนประกอบหรือองค์ประกอบศิลป์ หรือการนำเอาส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญมาประกอบกันให้เกิดรูปทรงเกิดความงาม ในเรื่องราว ซึ่งประกอบด้วยสิ่งที่สำคัญดังต่อไปนี้

2.5.1 รูปทรง (Form)

คำว่า Form ทั่วไปมีความหมายกว้างมาก เช่นรูปทรง ทรวดทรง สันฐาน ระเบียบแบบ กรอบ รูปลักษณะ รูปแบบ เป็นต้นมีทั้งรูปแบบรูปธรรม และนามธรรม ในทางประติมากรรมหมายถึง รูปทรงที่มีลักษณะสามมิติ กินเนื้อที่ในอากาศเป็นรูปทรงของวัตถุจริง เป็นประติมากรรมรูปลอยตัว (round sculpture) และประติมากรรมนูนสูง นูนต่ำ มีลักษณะ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) แบบเรขาคณิต (geometric form) มีการใช้เส้นเชิงเรขาคณิตสร้างเส้นตรง วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ฯลฯ ที่สามารถสร้างด้วยเครื่องมือทางเรขาคณิตมาประกอบให้เป็นรูปทรง และรูปร่าง

2) แบบจากสิ่งมีชีวิต หรือรูปทรงอินทรีย์รูป (organic form – organic) หรือรูปทรงชีวภาพ มีการนำรูปทรงจากสิ่งมีชีวิต เช่น คน สัตว์ พืช เซลล์ของสิ่งมีชีวิต ฯลฯ มาสร้างงาน มีทั้งแบบเหมือนจริง และมีการเปลี่ยนแปลงบ้าง แต่ยังคงแสดงเค้าโครงปรากฏอยู่

3) แบบอิสระ รูปทรงอิสระ (free form) คือรูปทรง ที่สร้างขึ้นอย่างอิสระตามจินตนาการ หรือสร้างอย่างอิสระก็ได้ ส่วนรูปทรงเป็นทัศนศิลปธาตุที่สำคัญมาก โดยเฉพาะในงานประติมากรรมและสถาปัตยกรรม รูปทรงมีคุณสมบัติและคุณลักษณะ หลายแบบเช่น

- รูปทรงเปิด (open form) คือเปิดเผยรูปทรงที่มีบริเวณว่างภายใน ในทางประติมากรรมสร้างเพื่อผลทางสุนทรียภาพ ช่องว่างภายในที่เจาะทะลุ ก็เพื่อผลทางสุนทรียภาพ ให้รูปทรงเกิดความประสานกลมกลืน และเป็นเอกภาพกับที่ว่างภายนอกกับรูปทรง เป็นรูปทรงที่ใช้กันมากในศิลปะสมัยใหม่

-รูปทรงปิด (close form) ได้แก่รูปทรงที่ภายในทึบตัน ความสำคัญอยู่ที่รูปทรงภายนอกที่กินพื้นที่ในอากาศ (positive space) ในทางประติมากรรมตัวอย่างเช่น ผลงานของไมเคิลแองเจโล หรือโรแดง หรือประติมากรรมโลหะที่ภายในเป็นโพรง ก็ไม่ถือว่าเป็นรูปทรงเปิด เพราะไม่เจตนาแสดงให้เห็น

ภาพที่ 4 ผลงานของ Anish Kapoor

ที่มา : <https://indianartideas.in/blog/sculptures/๑๐-contemporary->

2.5.2 รูปร่าง (Shap)

รูปร่าง(SHAPE) หมายถึง เส้นรอบนอกทางกายภาพของวัตถุ สิ่งของ เครื่องใช้ คน สัตว์ พืช มี ลักษณะเป็น ๒ มิติ มีความกว้างกับความยาวเกิดจากเส้นรอบนอกที่แสดงพื้นที่ขอบเขต แสดงเนื้อที่ของผิวที่เป็นระนาบมากกว่าแสดงปริมาตรหรือมวล

2.5.3 ปริมาตร (voulume)

เป็นทัศนศิลปะธาตุที่สำคัญทางประติมากรรม มีส่วนสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับรูปทรง รูปทรง (Form) ที่ให้ความกลม นูน ความอึดในสมบูรณ์ของปริมาตรรูปทรง เช่น พระพุทธรูปของไทยสมัยสุโขทัย เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนในการสร้างปริมาตรที่สมบูรณ์ลงตัว ความนูนของพระพักตร์ ความโค้งเว้าของพระวรกาย ความกลมกลึงของลำพระกรและพระหัตถ์ สัดส่วน เส้นดิ่งกับเส้นรอบนอก เห็นได้จากลำแสงที่ตกกระทบ เกิดส่วนสว่างและส่วนที่บอบบองค์พระพุทธรูปเกิดน้ำหนัก ความงามทางองค์ประกอบศิลป์ ปริมาตรในทางประติมากรรมมีความสำคัญต่อเรื่องรูปทรงให้ปรากฏสุนทรีย์ภาพโดยมีบทบาทต่อการทำให้รูปทรงที่บอบบสมบูรณ์อย่างมีสุนทรีย์

2.5.4 มวล (mass)

มักใช้ร่วมกับปริมาตร ว่ามวลปริมาตร เป็นทัศนธาตุทางประติมากรรม หมายถึงสิ่งเดียวหรือหลายสิ่งรวมเป็นมวลกลุ่มก้อน เช่นประติมากรรมรูปคน และสัตว์ ประกอบกันเป็นกลุ่มที่ประสานสัมพันธ์ เกิดเป็นมวลรูปขึ้น ถ้าเป็นมวลใหญ่หรือขนาดใหญ่ (massive) หมายถึงลักษณะที่ดูสง่างามหนัก ทึบตัน ใหญ่โต และน่าเกรงขาม

2.5.5 แสง (light)

แสงหมายถึงแสงอาทิตย์หรือแสงจากแหล่งต่างๆ เป็นทัศนศิลปะธาตุที่สำคัญ ทั้งทางจิตรกรรม ประติมากรรม สามารถนำมาใช้เป็นส่วนในการจัดองค์ประกอบศิลป์ให้เกิดสุนทรีย์ภาพ ในทางประติมากรรมต้องการแสงจริงหรือแสงประดิษฐ์มาช่วยเสริมเน้นให้ความเด่นชัด ทั้งในด้านปริมาตร พื้นผิว และมวลรวม ซึ่งพอประมวลให้เห็นถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดสุนทรีย์ภาพได้ดังนี้

- 1) ความสว่างกับความมืด (light & dark) ขึ้นอยู่กับความเข้มของแสงมากน้อย ความเข้มของแสงจากธรรมชาติ เช่นแสงอาทิตย์ขึ้นอยู่กับเวลาและสิ่งแวดล้อม มากบ้างน้อยบ้าง ไม่คงที่ ส่วนแสงประดิษฐ์ เช่น แสงเทียน ไฟฟ้านั้นสามารถควบคุมให้เป็นไปตามจุดประสงค์ได้
- 2) บรรยากาศ (atmosphere) แสงสามารถสร้างบรรยากาศ กลวิธีการใช้แสงในทางประติมากรรม ประติมากรจะเข้มงวดในเรื่องแสงที่มากกระทบรูปผลงาน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างค่าของความสว่างและความมืด ก่อให้เกิดลักษณะสามมิติ ให้บังเกิดค่าต่างแสงเงา แสงยามเช้า กลางวัน และยามเย็น ย่อมแตกต่างกัน

ซึ่งรวมถึงสีและเงาด้วย และให้ผู้ชมรับรู้กับปรากฏทางสุนทรียภาพที่เร้าอารมณ์ให้ต่างออกไป

2.5.6 เงา (shade ,shadow)

เกิดขึ้นได้โดยต้องมีแสงสาดส่องต้องสิ่งต่างๆ shade มีความหมายถึงเงาที่อยู่ในตัววัตถุ ส่วน shadow หมายถึงเงาของวัตถุที่ตกทอดลงบนพื้น (cast shadow) มีกลวิธีหลายวิธี ให้เงาสว่างแสงเงา ในทางประติมากรรม เงาทั้งสองชนิดล้วนมีความสำคัญต่อความงามมากเพราะช่วยขับเน้นส่วนเด่นที่ต้องการ

2.5.7 พื้นผิว (texture)

ในงาน ประติมากรรมนับว่าพื้นผิวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญชนิดหนึ่งเนื่องจากผลงานประติมากรรมจะสัมผัสรับรู้ได้ทางสายตาและผิวกายจับต้องดังนั้น มิติแห่งพื้นผิวเรียบ หยาบ มันแวววาว ขรุขระ เกลี้ยงเกลา ฯลฯ จะทำหน้าที่สร้างสิ่งเร้าให้ผู้ชมอยากสัมผัสจับต้องเสมอ มีประติมากรหลายคนได้ใช้ลักษณะพื้นผิวเป็นทัศนธาตุสำคัญในการสร้างสรรค์งานประติมากรรมโดยใช้พื้นผิวสัมผัสของวัสดุต่าง ๆ มาประกอบเป็นรูปทรงที่สมบูรณ์ได้ สร้างพื้นผิวที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับชิ้นงาน

2.5.8 ที่ว่าง (space)

เนื่องจากผลงานประติมากรรมจะกินเนื้อที่ในอากาศ หรือเกิดจากการสร้างมวลที่เป็นกลุ่มก้อน ฉะนั้น ต้องหาจุดที่วางรูปทรงในพื้นที่ว่างในอากาศอย่างเหมาะสม ยิ่งเป็นผลงานประติมากรรมอนุสาวรีย์ หรือประติมากรรมประดับในที่สาธารณะแล้วควรคำนึงถึงให้มาก ที่ว่างเป็นส่วนประกอบที่ผู้สร้างงานประติมากรรมควรต้องคำนึงถึงด้วยเช่นกัน เนื่องจากเป็นการติดตั้งถาวรและมีขนาดใหญ่ การเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนค่อนข้างลำบาก สำหรับบริเวณว่างในปัญหาของการสร้างมวลนั้น ควรเพิ่มความว่างให้แก่รูปทรงประเภทนั้นๆ หากจัดให้เป็นกลุ่มก้อนมากเกินไปจะทำให้มองดูทึบตัน ควรเสริมความว่างที่เป็นช่องโหว่หรือช่องไฟบ้าง

ภาพที่ 5 ผลงานของ Antony Gormley
ที่มา : <https://theculturetrip.com>

2.6 ความเป็นมาของวาว

วาวถือกำเนิดมาพร้อมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ รูปแบบของวาว วัสดุในการทำ ลวดลาย สีส้น จะเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เปลี่ยนไปตามความคิดสร้างสรรค์ ตามความนิยม ความชื่นชอบ และจินตนาการของผู้ประดิษฐ์ในช่วงเวลาต่างๆ แต่จริงๆ แล้วถ้ามองโดยรวม วาวก็ยังมี ลักษณะรูปร่าง รูปแบบ คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นวาวจากจังหวัดใด ภาคใด ก็อาศัยสิ่งแวดล้อม รอบตัว นำมาพัฒนา ผสมผสานปรับแต่ง สร้างสรรค์ขึ้นมาเป็นวาวที่สวยงาม ซึ่งบ่งบอกถึงวัฒนธรรม ของแหล่งชุมชนนั้น ๆ ตามภูมิปัญญาอันถือกำเนิดจากท้องถิ่นนั้นๆ

คนโบราณจึงรู้จักการประดิษฐ์วาว ด้วยการใช้โครงไม้ไผ่ติดผ้าหรือกระดาษบางๆ แล้วปล่อยให้ลอยขึ้นไปในอากาศ โดยมีเชือกหรือป่านยึดไว้ บ้างก็ใช้วาวเพื่อเป็นเครื่องรางกันภูติผี บ้างก็ใช้ในการศึกษาเพื่อวัดระยะสำหรับขุดอุโมงค์เข้าตีข้าศึก นอกจากนี้ นักวิทยาศาสตร์บางคนยังเคยใช้มันเป็นเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในการตรวจอากาศ ถ่ายภาพ และการส่งสัญญาณวิทยุ แต่เหนืออื่นใดนั้น ‘วาว’ ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความรื่นรมย์ของมนุษย์ (สมัชชา นิลปัทม์, 2551)

คำว่า “วาว” ในภาษาไทย หรือ “Kite” ในภาษาอังกฤษมีความหมายว่าเป็นเครื่องเล่นรูปร่าง แบบต่างๆ ไม้หน้าหนักเบาเป็นโครง แล้วปิดด้วยกระดาษหรือผ้าบางๆ ปล่อยให้ลอยขึ้นไปในอากาศ โดยมีเชือกหรือป่านยึดไว้ วาวเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์ทำขึ้นมา (ความเป็นมาของวาว, 2560)

การเล่นวาวเป็นการละเล่นเพื่อความบันเทิงและเพื่อประโยชน์อย่างอื่นมานับพันปีแล้ว โดยไม่ทราบกำเนิดที่แน่ชัดว่าวาวเกิดที่ชาติใดเป็นครั้งแรก เพราะวาวเป็นการเล่นที่ทั้งเด็กและผู้ใหญ่นิยมเล่นกันทุกชาติภาษา แต่ที่นิยมเล่นกันมากคือทวีปเอเชีย เพราะลักษณะอากาศในภูมิภาคนี้ อำนวยต่อการเล่นวาว ด้วยมีท้องฟ้าแจ่มใส มีสายลมพัดสามารถส่งวาวให้ลอยขึ้นไปในอากาศ จากบันทึกเก่าแก่ของประเทศจีนที่ค้นพบทำให้ทราบว่าชาวจีนรู้จักการเล่นวาวมาไม่น้อยกว่า 2,000 ปีมาแล้ว (ความเป็นมาของวาว, 2560)

ว่าวไทยเป็นอีกหนึ่งภูมิปัญญาที่ไม่ควรมองข้าม วาวเป็นสิ่งที่ชาวไทยคุ้นเคยและรู้จักกันมาแต่โบราณเพราะเป็นการละเล่นกีฬาที่แพร่หลาย เริ่มมีขึ้นตั้งแต่สมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1781-1981) จนเกิดตำนานความรักระหว่างพระร่วงหรือพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ซึ่งโปรดการเล่นวาวมาก วันหนึ่งพระองค์เล่นวาวในวัง สายป่านขาดลอยไปตกที่หลังบ้านพระยาเอื้อ พระองค์เสียดายวาวมากเมื่อถึงเวลากลางคืนจึงปลอมตัวเป็นสามัญชน ปีนออกไปจากวังไปเก็บวาวที่บ้านพระยาเอื้อ เมื่อปีนไปก็พบว่าพระยาเอื้อมีลูกสาวสวย ทำให้พระองค์เกิดความรักกับลูกสาวพระยาเอื้อ (ความเป็นมาของวาว, 2560)

ต่อมาในสมัยอยุธยา (พ.ศ. 1893-2310) การเล่นวาวได้รับความนิยมอย่างมากตั้งแต่พระมหากษัตริย์จนถึงสามัญชน ในสมัยสมเด็จพระเพทราชา ได้ใช้วาวในการสงคราม คือใช้วาวติดลูกระเบิดลอยขึ้นไปแล้วจุดไฟสายป่าน ทำให้ข้าศึกถูกระเบิดเสียหาย

สมัยรัตนโกสินทร์ การเล่นว้าวยังเป็นที่ยินยอมกันอยู่มาก โดยในสมัยรัชกาลที่ 4 (พ.ศ 2394-2111) พระองค์มีพระบรมราชานุญาตให้ประชาชนเล่นว้าวที่ท้องสนามหลวง ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ในช่วงปี พ.ศ 2449 ได้มีการจัดการแข่งขันว้าวจุฬา – ปักเป้า ซึ่งถ้วยทองคำพระราชทานเป็นประจำทุกปี จนสิ้นรัชสมัยของพระองค์ ต่อมาในช่วงปีสุดท้ายในรัชกาลที่ 6 (พ.ศ 2453-2468) พระองค์ก็ได้ฟื้นฟูกีฬา ว้าวขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงได้จัดแข่งกีฬา ว้าว ระหว่าง ว้าวจุฬา – ปักเป้าเป็นประจำปี ขึ้นมาอีก แต่ก็ต้องมียั้งว่างเว้นไปอีกเนื่องจากว่า รัฐบาลไม่ส่งเสริม เพราะว้าวเป็นสิ่งที่สร้างปัญหาให้กับระบบไฟฟ้า เพราะมีว้าวไปติดกับสายไฟ และเคยมีคนถูกไฟฟ้าดูดตาย จึงทำให้การเล่นว้าวเสื่อมความนิยมลงไป ประกอบกับคนที่มีความชำนาญด้านการทำว้าวก็มีจำนวนลดลง คนรุ่นใหม่ที่ไม่เล่นและทำว้าวเองเริ่มจะไม่มีให้เห็น จึงเป็นสิ่งที่น่าเสียดายอย่างมากหากการเล่นว้าวจะสูญหายไปจากสังคมไทย (ความเป็นมาของว้าว, 2560)

2.7 ประเภทของว้าว

ประเทศไทยแบ่งประเภทของว้าว เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

- ว้าวแผง ได้แก่ ว้าวที่ไม่มีความหนา มีแต่ส่วนกว้างและส่วนยาว เช่น ปักเป้า ว้าวจุฬา ว้าวอีลุ่ม ว้าวแขงแขว หรือว้าวรูปสัตว์ต่างๆ เช่น ว้าวู ว้าวผีเสื้อ เป็นต้น
- ว้าวภาพ ได้แก่ ว้าวที่ประดิษฐ์ขึ้นในลักษณะพิเศษ เป็นรูปร่าง มีความกว้าง ความยาว และความหนา

2.8 ว้าวไทยภาคต่างๆ

ภาคเหนือ ว้าวอีลุ่มเป็นว้าวที่เล่นกันภาคเหนือจะมี รูปร่างคล้าย ๆ กับว้าวปักเป้า ของภาคกลาง ว้าวอีลุ่มจะมีรูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนตรงหัวจะสูงกว่าปักเป้า ติดพู่กระดาดที่ปลายปักทั้ง 2 ข้าง เพื่อช่วยในการทรงตัวในอากาศ มีรูปแบบที่ทำขึ้นมาง่ายๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน โดยนำไม้ไผ่มาทำเป็นโครงนำมาไขว้กันกับแกนกลาง และมีอีกอันมาโค้งทำเพียงแบบเดียวจะไม่มีหลายแบบเหมือนของภาคกลาง

ส่วนว้าวพระร่วงนิยมเล่นกันที่จังหวัดสุโขทัย เป็นว้าวที่มีลักษณะคล้ายกับว้าวจุฬาแต่ส่วนล่างจะเรียวยาวกว่า และมีลักษณะเหมือนคนมาก คือมีแขนและขามองเห็นได้อย่างชัดเจน มีรูปร่างสง่าเหมือนมนุษย์ผู้ชาย ขาจะยาวเอวจะอวบ รวมถึงลักษณะลายว้าวที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร คือรูปปลาตะเพียนโบราณ จากคำบอกเล่าของ นางทรรศวรณ ลิสวน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 12 บ้านคุงพัฒนา จังหวัดสุโขทัยกล่าวว่าว้าวในสมัยโบราณนั้นจะเล่นกันเฉพาะพระมหากษัตริย์เท่านั้น โดยแบ่งเป็น 2 ฝ่ายคือฝ่ายพระมหากษัตริย์ และฝ่ายของท้าวศรีจุฬาลักษณ์ซึ่งเป็นนมเสีเือก

นิยมเล่นกันในวันนักขัตฤกษ์ กล่าวกันว่าว่าจุฬาคือตัวแทนของท้าวศรีจุฬาลักษณ์ โดยในช่วงเมษายนของทุกปีชาวบ้านคุกพัฒนา มีการจัดประกวดว่าวพระร่วง-พระลือ เป็นการสืบสานตำนานว่าวพระร่วงพระลือ โดยชาวบ้านมีความเชื่อว่าการทำว่าวเพื่อนำไปบูชาพระร่วง เป็นการสักการะ หรือบูชาพระร่วง เพื่อขอความอุดมสมบูรณ์ในการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร ตามตำนานในอดีตที่พระร่วงทรงโปรดการเล่นว่าว และด้วยที่ว่าจากศักดิ์สิทธิ์ที่ขอสิ่งใดมักสมปรารถนา ชาวบ้านนิยมทำว่าวสีขาและสีแดงเพื่อบูชาพระร่วงกับพระลือว่าวสีขาถือว่าของพระร่วงว่าวสีแดงถือว่าของพระลือแล้วนำไปถวายที่ศาลพระร่วงพระลือที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุสุโขทัย ดังนั้นจึงมีการแข่งขันและแสดง ตำนานว่าวพระร่วง พระลือ เพื่ออนุรักษ์สืบสาน การละเล่นว่าวให้คงอยู่สืบไป

ภาพที่ 6 ว่าวอีลุ่ม
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 7 ว่าวพระร่วง
ที่มา : ผู้เขียน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ว่าวที่คนนิยมเล่นนั้น คือ ว่าวสองห้อง หรือว่าวตุ้ยตุ้ย ถือกันว่าพื้นเมืองอีสาน รองมาคือ ว่าวอีลุ่ม ว่าวจุฬา ว่าวประทุน และเมื่อถึงเทศกาลงานบุญ จะจัดให้มีการแข่งขันว่าว โดยมีการกำหนดการประกวดตัดสินหลากหลายประเภท เช่น ความสวยงาม หรือว่าวที่ขึ้นลมได้สูงที่สุด ว่าวที่มีเสียงดังและไพเราะที่สุด เป็นต้น (ATTIE MURRAY, 2561)

ว่าวสองห้อง หรือว่าวตุ้ยตุ้ย มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ เช่น ว่าวสะนู ว่าวธนู ว่าวใหญ่ ว่าวลูก ว่าวห้อง จุดเด่นของว่าวสองห้องที่เล่นกันในภาคอีสาน คือ การติดคันสะนูไว้ที่ส่วนหัว เมื่อสะนูต้องลมแล้วจะมีเสียงคล้ายเสียงดนตรี จึงนิยมเรียกว่าวสองห้องนี้ว่า “ว่าวสะนู”

ว่าวสะนูนั้นไม่มีขนาดที่แน่นอน แต่ที่พบโดยทั่วไปจะมีขนาดความกว้างและความสูงประมาณ 120-180 เซนติเมตร ลักษณะว่าวสะนูจะแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ส่วนลำตัว เรียกว่า ช่วงแม่ว่าว ส่วนกลาง เรียกว่า ช่วงลูกว่าว ทำเป็นว่าวขนาดเล็ก เว้นระยะจากตัวแม่ว่าวตามสมควร การเว้นระยะห่างอย่างยิ่งยวดยิ่งทำให้ว่าวแกว่งตัวมากขึ้น และส่วนสุดท้าย เรียกว่า ว่าวตาแหลว

เป็นส่วนที่จะต่อกับหางว่าวจำนวน 1 คู่ เพื่อช่วยในการทรงตัวในขณะที่ลอยอยู่ในอากาศ โดยทำเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว (ท.ณ เมืองกาฬ, 2555)

การเล่นว่าวสะนู ภาษาอีสานจะพูดว่า “ไปเล่นว่าว” จะเล่นในพื้นที่โล่งกลางแจ้ง เช่น สนามหญ้า ทุ่งนา ผู้เล่นจะมีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ซึ่งเป็นเพศชายเป็นส่วนใหญ่ และเล่นกันเป็นกลุ่ม โดยเลือกเล่นในวันที่มีลมพัดสม่ำเสมอ การนำว่าวสะนูขึ้นบนท้องฟ้า ผู้เล่นจะมี 2 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายส่งว่าว จะทำหน้าที่ในการส่งว่าวขึ้นจากพื้นดิน โดยก่อนจะส่งว่าวขึ้นจะต้องจัดวางว่าวและหางว่าวให้เป็นระเบียบไม่ให้หางว่าวพันกัน 2) ฝ่ายชักว่าวขึ้นท้องฟ้า ฝ่ายนี้จะถือเชือกว่าวที่ปล่อยยาวให้หางจะตัวว่าวประมาณ 30-40 เมตร เมื่อทั้งสองฝ่ายพร้อมผู้ชักว่าวจะส่งสัญญาณให้ผู้ส่งว่าวให้ยกและส่งว่าวให้ลอยขึ้นไปบนฟ้า ขณะเดียวกันฝ่ายชักว่าวจะวิ่งเพื่อให้ว่าวลอยขึ้น เมื่อติดลมบนแล้วจะทำการปล่อยเชือกว่าวออกเพื่อให้ว่าวลอยสูงขึ้น ๆ ตามที่ต้องการ เมื่อว่าวสะนูติดลมบนแล้ว ใบสะนูจะถูกลมพัดทำให้เกิดเสียงทำนองต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2564) ผู้เล่นว่าวสะนูจึงมักจะปล่อยว่าวให้ลอยค้าง การเล่นว่าวจะเล่นในช่วงเวลาตั้งแต่ 5 โมงเย็น เรื่อยไปจนถึงสว่างประมาณ 5 หรือ 6 โมงเช้า ลมว่าวก็จะหมดลง

การเล่นว่าวของคนอีสานส่วนมากจะมีการเล่นที่แฝงไว้กับจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการบวงสรวงหรือการเสี่ยงทาย ซึ่งมักจะมีความเชื่อมโยงกับเรื่องของความเชื่อกับการพยากรณ์ การเสี่ยงทายความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหารโดยเชื่อว่า หากปีใดว่าวขึ้นสูงติดลมบนได้ตลอดทั้งคืน ปีหน้าฟ้าฝนจะดีข้าวปลาอาหารจะบริบูรณ์ ส่วนชาวล้านไทยเขมรใน จ.บุรีรัมย์ เชื่อกันว่า การชักว่าวขึ้นให้ติดลม และเสียงของแอกที่โหยหวน มีความหมายว่า เป็นการสร้างกรรม ดังนั้นเมื่อเลิกเล่นจึงนิยมนัดว่าวทิ้ง ซึ่งถือว่าการตัดเวรตัดกรรมออกไป เป็นการสะเดาะเคราะห์ และจะมีการผูกข้าวปลาอาหารให้ล่องลอยไปกับตัวว่าว (หนังสือพิมพ์แนวหน้า, 2561)

ภาพที่ 8 -9 ว่าวสองห้องหรือว่าวสะนู
ที่มา : ผู้เขียน

ภาคกลาง เป็นภาคที่นิยมเล่นว่าวมากที่สุดว่าวที่มีชื่อเสียงและคนนิยมเล่นที่สุดคือว่าวจุฬา กับว่าวปักเป้า การเล่นว่าวส่วนใหญ่จะเล่นในที่โล่งกว้างไม่มีต้นไม้ใหญ่มากีดขวาง เช่นสนามหรือทุ่งนา ส่วนในกรุงเทพมหานครที่เล่นว่าว หรือสนามแข่งขันที่เป็นที่รู้จักมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ คือ “ท้องสนามหลวง” แต่ก็ไม่ได้เป็นสถานที่เล่นว่าวตลอดเพราะว่าพื้นที่สนามหลวงจะถูกกันให้เป็นสถานที่ประกอบพระราชพิธีต่างๆ ในสมัย ๒๐-๗๐ ปีที่แล้วนอกจากสนามหลวง แล้วก็ยังมีการเล่นว่าวแถว “ย่านบางมด” เพราะในสมัยก่อนย่านบางมดจะเป็นท้องนาที่มีลานกว้างโล่งเหมาะแก่การเล่นว่าว ต่อมาเมื่อมีการนำที่นา来做สวนส้มการเล่นว่าวแถวนั้นจึงลดความนิยมลงไปเพราะหากเล่นก็จะไปติดกิ่งไม้ ต้นไม้ ที่ชาวสวนปลูกไว้ ว่าวที่นิยมใช้เล่นหรือเพื่อการแข่งขัน ก็คือ “ว่าวจุฬา” ที่มีลักษณะเป็นหัวแหลม คล้ายรูปดาวห้าแฉกหรือมะเฟืองผ่าฝาน ว่าวจุฬามีขนาดใหญ่กว่าว่าวปักเป้ามก ว่าวปักเป้าจะมีลักษณะคล้ายขนมเปียกปูนมีลักษณะเดียวกับว่าวอีลุ่มแต่ส่วนโครงที่เป็นปีกจะแข็งแรงกว่าปีกของว่าวอีลุ่มมาก จึงต้องมีหางที่เป็นเส้นยาวถ่วงอยู่ที่กัน “มีการเปรียบเทียบว่า ว่าวจุฬา เป็นว่าวตัวผู้หรือผู้ชายมีการเคลื่อนไหวโฉบไปมาเหมือนนักเลงโต ส่วน ว่าวปักเป้า เป็นว่าวตัวเมีย หรือผู้หญิงเนื่องจากตัวเล็กกว่า เคลื่อนไหวโฉบฉวัดเฉวียน อ่อนช้อยว่องไว ว่าวทั้งสองต่างกันทั้งรูปร่างและลีลา และเรียวแรงการต่อสู้ ว่าวจุฬาจะเป็นฝ่ายพุ่งเข้าหาอย่างหนัก ด้วยน้ำหนักลำหักลำโคน ส่วนว่าวปักเป้ามักจะใช้ลีลาเย้ยเย้า ล่อหลอก หลบหลีก สู้พละกำลังพละกำลัง ว่าวทั้งสองต่างมีอาวุธร้ายแรงกันคนละอย่าง” ปัจจุบันชุมชนหลังสวนธนบุรีรมย์ แขวงบางมด เขตทุ่งครุ เป็นชุมชนที่มีการพยายามอนุรักษ์ว่าว ได้ตั้งกลุ่มกันขึ้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำว่าวจากภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดกันมา เพื่อให้เรื่องราวของว่าว จะได้ไม่เลือนหายไปตามกาลเวลา

ภาพที่ 10 -11 ว่าวจุฬา
ที่มา : ผู้เขียน

ภาคใต้ นิยมเล่นว่าวในช่วงฤดูร้อนเพื่อความสุขสนุกสนานเป็นส่วนใหญ่ นิยมเล่นว่าวกันหลายชนิด แต่ว่าวที่นิยมเล่นกันมากที่สุดคือว่าววงเดือน การเล่นว่าวในภาคใต้นั้นนิยมเล่นเพื่อความบันเทิงและสนุกสนานเป็นหลัก ว่าวควายคือว่าวที่นิยมเล่นกันมากที่จังหวัดสตูล ในช่วงฤดูหลังการเก็บเกี่ยวข้าว คนส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับว่าวควายเป็นการนึกถึงบุญคุณของควายที่ช่วยไถนาทำให้ชาวนามีข้าวกิน ว่าวควายมีลักษณะคล้ายกับว่าววงเดือนเป็นว่าวประเภทเสียงดัง ตัวว่าวควายแบ่งออกเป็นสองส่วนคือส่วนปีก และส่วนหัวจะทำเป็นรูปหัวควายก้มหน้าบนหัวประกอบด้วยเขาโค้งยาวสองข้าง มีใบหูอยู่ด้านข้าง ส่วนว่าวเบอร์อามัสเป็นว่าวที่เกิดจากการสืบค้นหาสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนชายแดนใต้ ของผู้ใหญ่บ้าน รัสมินทร์ นิตธรรม ผู้ก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานบ้านขุนทะเลหารที่พยามหาว่าวที่มาเป็นตัวแทนของว่าววงเดือน ที่ถูกทางประเทศมาเลเซียนำไปจดสิทธิบัตร โดยการทำวิจัยศึกษาเอกสารตลอดจนไปสัมภาษณ์ผู้รู้ ประชาชนท้องถิ่น จึงได้รู้ว่าในอดีตยังมีว่าวเบอร์อามัส ซึ่งเป็นว่าวที่สูญหายไปจากวิถีชีวิตของคนชายแดนใต้มาเป็นเวลานานจนไม่มีใครรู้จัก ว่าวเบอร์อามัสเป็นว่าวที่ในอดีตเจ้าเมืองได้ใช้สำหรับพยากรณ์อากาศ ในช่วงเก็บเกี่ยว เจ้าเมืองจะมีการขึ้นว่าวก่อน และปิดทองที่หัวว่าว เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ว่าวทอง” ว่าวนี้เป็นว่าวสำหรับเจ้าเมืองโดยเฉพาะประชาชนทั่วไปไม่สามารถเล่นได้ถ้าใครฝ่าฝืนก็จะโดนประหารชีวิต ส่วนว่าววงเดือน หรือว่าวบูลัน จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

ภาพที่ 12 ว่าวเบอร์อามัส
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 13 ว่าวควาย
ที่มา : ผู้เขียน

2.9 ประวัติความเป็นมาว่าววาบูลัน

ว่าววาบูลัน หรือว่าววงเดือนในภาษาไทย ส่วนภาษามลายูท้องถิ่นเรียกว่าววงเดือนว่า “วาบูลแล” หรือ “วาบูลัน” ซึ่ง “วา” แปลว่า ว่าว “บูลแลหรือบูลัน” แปลว่า เดือน หรือพระจันทร์ มีตำนานเล่าขานถึงต้นกำเนิดของว่าววงเดือน คือหลังจากการสิ้นพระชนม์ชีพของศรีมหาราชา ศรีจายานาคา (Sri Maharaja Sri Jaya naga) เจ้าผู้ครองอาณาจักร ได้มี วาบูลแล เดวามูตา (Dewa Muda) เป็นผู้กอบกู้และรวมอาณาจักรศรีวิชัยให้เป็นปึกแผ่นอีกครั้ง เดวามูตา ได้ใช้ว่าวบูลัน หรือ วาบูลันเป็นสัญลักษณ์ของการรวมเมืองเล็กเมืองใหญ่เข้าเป็นอาณาจักรศรีวิชัย ซึ่งสัญลักษณ์ว่าวบูลัน หรือว่าววงเดือนนี้ ก็เปรียบเหมือนแผนที่อาณาบริเวณของอาณาจักรศรีวิชัยทั้งหมด ประกอบด้วยประเทศและหมู่เกาะต่างๆ ในปัจจุบัน เช่น ฟิลิปปินส์ เวียดนาม เมืองบริเวณคอโคตกระ กัมพูชา ลาว ไทย ตลอดจนไปถึงภาคกลางและภาคเหนือ พม่า ตะวันตก และ อ่าวเบงกอลตะวันออก หมู่เกาะต่าง ๆ ในทะเลอันดามัน เกาะไอลีเรียน และเกาะสุลาเวสี เป็นต้น

อีกตำนานหนึ่ง เล่าว่า เมื่อราว 500 ปีที่ผ่านมา มีเจ้าชายบุตรบุญธรรมของกษัตริย์ วงศ์อัสัญแดหวา ได้ตกหลุมรักเทพธิดาบนสรวงสวรรค์ เจ้าชายพร้อมด้วยองครักษ์จำนวน 2 คน ได้ใช้ว่าววงเดือนเป็นพาหนะ ขึ้นไปหาเทพธิดา เมื่อถูกจับได้ว่าลอบเข้าหาลูกสาวสวรรค์ เจ้าชายหนีไม่ทัน จึงถูกยิงด้วยธนูสิ้นพระชนม์ องครักษ์จึงนำศพของเจ้าชายพาขึ้นว่าวกลับสู่โลกมนุษย์ ในขณะที่ทำพิธีศพเจ้าหญิงจากสรวงสวรรค์แปลงกายเป็นหญิงชราได้ใช้ว่าวเป็นพาหนะลงมาและนำสมุนไพรมารักษา ทำให้เจ้าชายฟื้นคืนชีพ ทั้งคู่จึงได้กลับมาครองรักกันได้เหมือนเดิม ผู้คนจึงถือว่าว่าวเป็นพาหนะจากสรวงสวรรค์ที่นำยามารักษาโรค จึงเกิดเป็นประเพณีรักษาโรค ด้วยการใช้ว่าว มาหาบตัวผู้ป่วย โดยผ่านการแสดงที่คล้ายกับการแสดงมโนราห์ที่ชื่อว่า “มะโย่ง”

มะโย่ง เป็นการแสดง คล้ายมโนราห์นอกจากเพื่อความบันเทิงแล้ว ยังเป็นพิธีกรรมรักษาโรคด้วย วิธีการคือนักแสดงจะนำว่าวไปหาบอกผู้ป่วยแล้วทำที่เป็นปล่อยว่าวขึ้นฟ้า ซึ่งถือว่า ได้นำโรคภัยไข้เจ็บเหล่านั้นทิ้งไป ปัจจุบันความนิยมของมะโย่ง ลดน้อยลงเพราะประชาชนได้หันมานับถือศาสนาอิสลาม ก่อนการแสดงมะโย่งจะมีการไหว้ครู การเซ่นไหว้ เพราะมีความเชื่อทางไสยศาสตร์แฝงอยู่ จึงทำให้ขัดกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม

ว่าววาบูลันหรือว่าววงเดือน มีการประดิษฐ์และทำเล่นในอาณาจักรปัตตานีมาร่วม 500 ปีมาแล้ว แต่ต่อมาประเทศมาเลเซียได้นำไปจดสิทธิบัตรมรดกทางปัญญา ว่าววงเดือนจึงเป็นลิขสิทธิ์ของประเทศมาเลเซีย แต่อย่างไรก็ตามว่าววงเดือน ยังมีการประดิษฐ์และเป็นการละเล่นอย่างแพร่หลายในสามจังหวัดชายแดนใต้มาจวบจนถึงปัจจุบัน

2.10 ลักษณะของว่าววาบูลัน

ว่าววาบูลัน หรือ วงเดือน เป็นว่าวขนาดใหญ่จัดอยู่ในประเภทว่าวแผง ลักษณะเป็นว่าวสมดุลงอกทำไม้สัดส่วนไม่ต้องใส่พู่ปีก พู่หัวจะขึ้นได้สวยงามส่ายไปมาอย่างสง่า เรียกว่า ท่าผยอง เอกลักษณะเฉพาะของว่าววงเดือน คือ ปรำงลักษณะที่คล้ายดวงจันทร์ในแต่ช่วงเวลา ทั้งจันทร์ซีก ส่วนของปีก จันทร์เต็มดวง ส่วนวงเดือน จันทร์เสี้ยว

ว่าววงเดือน มีทั้งประเภทสวยงามและประเภทไวเล่น หรือแข่ง ประเภทสวยงามจะตกแต่งลวดลายที่วิจิตรสวยงาม โดยการฉลุและติดทับกระดาษสีทำให้ว่าวมีความหนักกว่าว่าวที่ใช้สำหรับเล่น หรือแข่งขันว่าวที่ใช้แข่งจะตกแต่งน้อยกว่าเพื่อให้ว่าวมีความเบาขึ้นได้ง่ายการตกแต่งลวดลายที่วิจิตรโดยใช้ภูมิปัญญาในการเขียนลายซึ่งมีลักษณะคล้ายกับลวดลายของเรือกอกและมีสีสันสดใสสวยงาม การฉลุลวดลายมีทั้งลายไทย ลายมลายู ลายชวาแต่ที่นิยมใช้จะเป็นลายไทย เช่น ลายกนก ลายประจายาม ลายเครือเถา ลายใบไม้ ซึ่งง่ายต่อการฉลุ

แอก (สะนูหรือธนู) ภาษามลายูเรียกว่า บาตชูโว เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดเสียง โดยจะส่งเสียงกังวานเมื่อย่างลอยเล่นลมอยู่บนท้องฟ้า เสียงของแอกจะมีเสียงที่แตกต่างกันตามวัสดุที่ใช้

ว่าววงเดือนแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1) ว่าววงเดือนแบบมีแอกในเวลาที่จะว่าวขึ้นอยู่บนฟ้าผู้เล่นว่าวจะมีการประชันเสียงแอกว่าของใครมีเสียงดังและไพเราะกว่ากัน นิยมผูกปลายเชือกเอาไว้กับหลักหรือกิ่งไม้ให้ว่าวอยู่อยู่บนฟ้าจนข้ามคืน และเออลงในเวลาก่อนเที่ยงของวันใหม่

2) ว่าววงเดือนแบบไม่มีแอก ว่าวแบบนี้มีความแตกต่าง จากว่าววงเดือนแบบมีแอก คือส่วนที่เป็นเขาของว่าวสั้นกว่าแบบมีแอกนอกจากนี้ก็ไม่มีหัวนก นิยมใช้แข่งขันโดยการชักให้ปลายเชือกทำมุม 90 องศากับพื้นดินหากว่าวตัวไหนทำมุม 90 องศาได้ก่อนว่าวคู่ต่อสู้ในขณะที่จะเริ่มชักพร้อมกันว่าวตัวนั้นก็ชนะ โดยนิยมแข่งขันครั้งละ 2 ตัว

ภาพที่ 14 ว่าววาบูลันแบบมีแอก
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 15 ว่าววาบูลันแบบไม่มีแอก
ที่มา : ผู้เขียน

2.11 วิธีการทำวาววบลัน

วาววบลันหรือวาววงเดือน เป็นวาวที่มีขนาดใหญ่และสวยงาม และประณีต ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญอย่างมาก ทั้งในเรื่องจากเลือกไม้ไผ่ การคำนวณสัดส่วน การผูกเชือกโครงวาว การตกแต่งลวดลาย สีสน สีเงาเอกที่ต้องดัดก้องท้องฟ้า ตลอดจนการส่งวาวเหินสู่ท้องฟ้าและการนำวาวลงมาอย่างสง่างาม

สะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์สุนทรีย์ของชาวมลายู เพราะไม่ใช่เป็นการทำวาวเพียงเพื่อให้ลอยอยู่บนอากาศได้ หากแต่ยังตกแต่งอย่างตั้งใจสวยงามวิจิตรตามลวดลายของท้องถิ่น และยังเพิ่มเสียงดนตรีอันไพเราะยามเมื่อฉวัดเฉวียงไปมาในอากาศ ด้วยการใส่เอกโบลานที่ติดกับตัววาว เมื่อถึงฤดูร้อน ฝนเย็น ๆ พัดผ่านมาสายป่านที่ถูกจับประคับประคองไว้ เพื่อให้ได้แรงลม จับจังหวะและทิศทางให้อยู่หมัดด้วยผู้ที่คอยควบคุมมัน ปล่อยให้ไปตามสายป่านที่ทอดยาวไปไกล มองดูการโฉบเฉี่ยวเวหาของสมุนที่ส่งขึ้นฟ้าไป ก็รู้สึกผ่อนคลายได้ในช่วงเวลาหนึ่งเลยทีเดียว (“เสน่ห์ของวาววงเดือนที่ถูกจัดสรรได้อย่างวิจิตรสวยงาม” ม.ป.ป.)

ขั้นตอนการทำวาววงเดือนเริ่มจากการเตรียมไม้ไผ่ การเลือกไม้ไผ่ควรเลือกที่มีอายุไม่แก่ มากนิยมใช้ไม้ไผ่หนาม ซึ่งมีความหนาเหนียว และทนต่อการหักงอได้ มากกว่าไม้ไผ่อื่น ๆ และที่สำคัญ ไม้ไผ่หนามตัวมอดไม่กักกินและมีความคงทน การเหลาไม้ไผ่ต้องใช้ความชำนาญและระมัดระวัง เช่น ส่วนปีกของวาวและเขาวาว ต้องเหลาไม้ไผ่ไล่ขนาดตั้งแต่ปลายไม้ ให้ได้ขนาดเท่ากันไม่ให้หนักรข้างใดข้างหนึ่ง และกึ่งกลางจะมีขนาดใหญ่กว่าปลายไม้ทั้งสองข้าง เมื่อเตรียมไม้ไผ่เสร็จแล้วก็จะมีการเตรียมโครงวาว ซึ่งมีปีกวาวทั้งสองข้าง เขaben เขาล่าง นอกจากนี้ก็จะมีการมัดเดือนทำเป็นวงกลม เหววาว สำหรับลวดลายของวาววงเดือน ก็จะเป็นลายเครือเถา ซึ่งเป็นการผสมผสานลวดลาย ระหว่าง ศิลปะไทย ศิลปะมลายู และศิลปะชวา การตกแต่งลวดลายปีกวาว และเขาวาว จะใช้วิธีการฉลุลายบนกระดาษหน้ามันสีดำ หลังจากวาดลวดลายเสร็จก็จะใช้มีดปลายแหลมหรือคัตเตอร์ฉลุลายตามที่เขียนไว้ เมื่อฉลุลายแล้วก็ใช้กระดาษลายฉลุวางคว่ำหน้ากับพื้นจัดให้เรียบร้อย ทากาวผสมกับ น้ำเปล่า (เพื่อไม่ให้กาวเหนียวเกินไปและจะทำให้ลายติดเรียบมากขึ้น) ให้ทากาวบาง ๆ บนกระดาษสีให้ทั่ว แล้วคว่ำกระดาษสีลงบนลายฉลุ ใช้ผ้าลูบบนกระดาษสีเพื่อให้ลายเรียบ ตัดกระดาษสีที่ติดลายฉลุเรียบร้อยแล้วให้เหลือจากขอบลายฉลุประมาณ 1 เซนติเมตร แล้วขลิบบริกระดาษ เพื่อพับกระดาษติดกับโครงวาว จากนั้นทากาวติดกับโครงวาว การติดหัวนก (เป็นส่วนประดับจะมีหรือไม่ก็ได้) นอกจากนี้ในการตกแต่งประดับวาวก็จะมีการใช้ฟู่ประดับส่วนหัววาว และปลายปีกทั้ง 2 ข้าง ใช้กระดาษแก้วสี ที่ตัดเป็นเส้นมี 2 ขนาด คือตัดเป็น ผอยสั้น และตัดเป็นเส้นยาว หลังจากที่ทำวาวเสร็จแล้ว ก็จะติดเอก หรือ บาเตชูโว การติดเอกเพื่อให้มีเสียง ซึ่งจะติดเมื่อประดับตกแต่งวาวเสร็จเรียบร้อยแล้ว

นอกจากวัสดุที่นำมาประกอบทำเป็นวาวแล้ว องค์ประกอบอื่น ๆ ในการที่จะทำให้วาวมี ประสิทธิภาพ คือ แรงลม และ สายป่านที่เหนียวพอที่จะต้านแรงลม รวมถึงทักษะ ฝีมือในการกำหนด ทิศทาง และให้วาวสามารถอยู่ในอากาศได้นานตามต้องการอีกด้วย ซึ่งถือเป็นความท้าทาย และถือ เป็นการคอยพัฒนาภูมิปัญญาที่มีอยู่โดยรอบให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ขึ้นเราควรช่วยกันรักษาดูแล มรดกทางภูมิปัญญานี้ไว้ให้คงอยู่ไปสู่รุ่นลูก รุ่นหลาน ให้ยาวนานที่สุดด้วยความภาคภูมิใจ (“ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น” ม.ป.ป.)

ภาพที่ 16 กระจาดขลุ่ยลายที่จะนำไปตกแต่งตัววาววงเดือน
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 17 กระจาดขลุ่ยลายที่จะนำไปตกแต่งตัววาววงเดือน
ที่มา : ผู้เขียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการสร้างสรรค์ประติมากรรม “วาบูลัน”

โครงการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม “วาบูลัน” ของวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม โดย นางวนิชยา นวลอนงค์ และนายสุวดล เกษศิริ ได้ศึกษาข้อมูลการสร้างสรรคงานประติมากรรมเพื่อนำไปใช้ในการสร้างสรรค์โดยศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่างๆทั้งเอกสาร งานวิจัย และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม “วาบูลัน” ครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

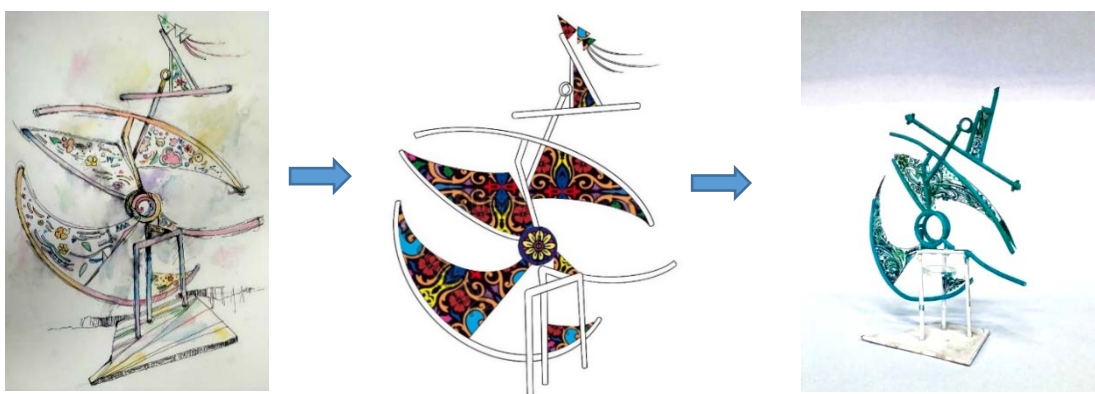
3.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลประกอบการสร้างสรรค์ผลงาน

3.1.1 ศึกษาค้นคว้า เอกสาร บทความ งานวิจัย เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม

3.1.2 ศึกษาค้นคว้า เอกสาร บทความ งานวิจัย เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของว่าว ประวัติความเป็นมาของว่าว ลักษณะของว่าวแต่ละภาคในประเทศไทย ประวัติของว่าววงเดือน ลักษณะของว่าววงเดือน

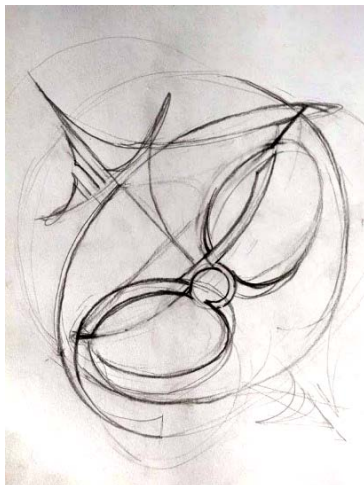
3.2 การดำเนินงานสร้างสรรค์

3.2.1 การจัดทำภาพร่างต้นแบบผลงานสร้างสรรค์ ประติมากรรม “วาบูลัน” ผู้สร้างสรรค์ได้ได้ทดลองร่างภาพหลายเทคนิค ทั้งเทคนิคพื้นฐานการใช้ลายเส้นดินสอ หรือการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการร่างภาพ และทำโมเดลสามมิติ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างผลงานจริงให้ได้ตามแนวคิดที่กำหนดไว้

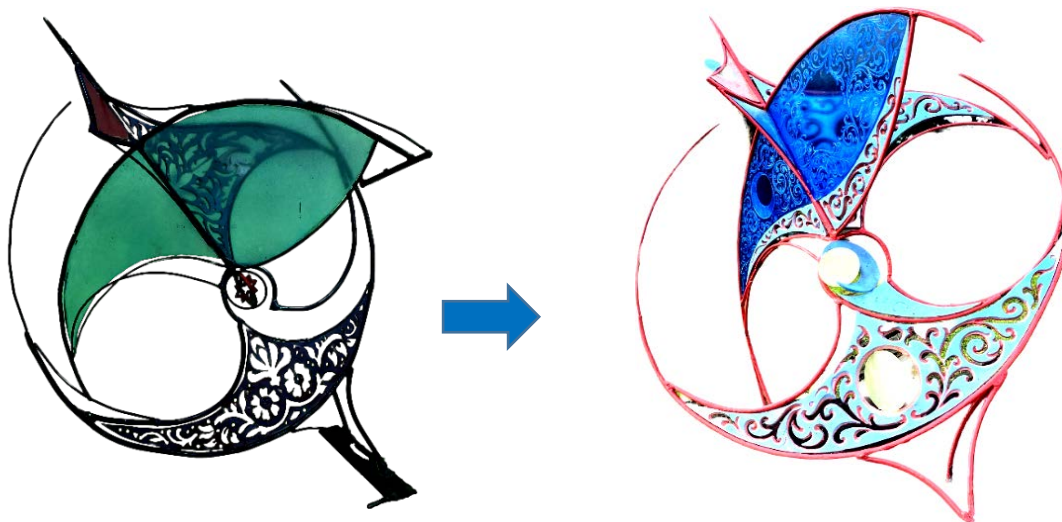
ภาพที่ 18 - 20 ภาพร่างต้นแบบความคิดเริ่มต้น
ที่มา : ผู้เขียน

3.2.2 ภาพร่างปรับปรุงรูปแบบผลงาน หลังจากการนำเสนอในรอบ 10% ตามความคิดเห็น
ของคณะกรรมการ

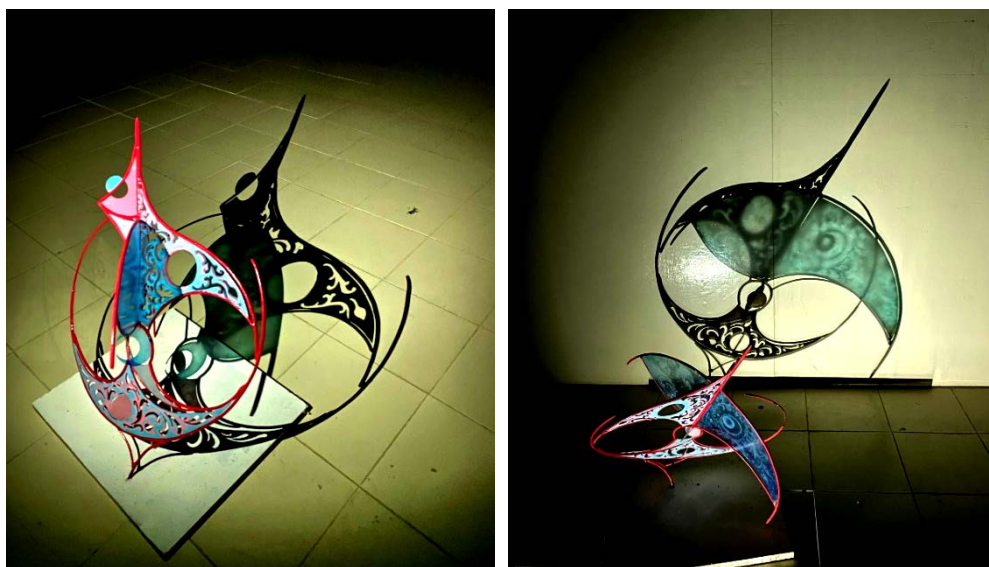
ภาพที่ 21 ภาพร่างต้นแบบความคิดขั้นที่ 2 ปรับปรุง รูปแบบจากข้อคิดเห็นของคณะกรรมการ
ที่มา : ผู้เขียน

3.2.3 สร้างต้นแบบผลงานสร้างสรรค์ เพื่อนำเสนอรอบ 30% และทดลองสร้างต้นแบบ เพื่อ
จะได้ดูผลงานในมุมมอง 3 มิติ

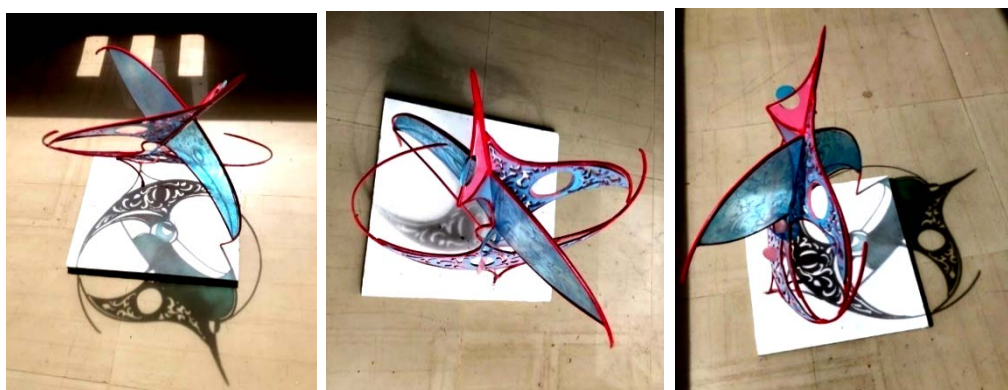

ภาพที่ 22 - 23 โมเดลที่พัฒนาปรับปรุงรูปแบบตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ เรียงลำดับจาก ขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3
ที่มา : ผู้เขียน

3.2.4 นำต้นแบบผลงานประติมากรรม “วาบูลัน” มาทดลองการตกกระทบของแสงใน
ช่วงเวลาต่างๆ เพื่อการแสดงผลความเป็นสามมิติของรูปทรงประติมากรรมลอยตัว พื้นที่ว่าง
ในอากาศ สีสั่น ลวดลาย

ภาพที่ 24 - 25 การทดลองแสงตกกระทบผลงานลงบนพื้นด้านต่างๆในช่วงเวลากลางคืน
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 26 - 28 การทดลองแสงตกกระทบผลงานลงบนพื้นด้านต่างๆในช่วงเวลากลางวัน
ที่มา : ผู้เขียน

3.2.5 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาด้านรูปแบบและเนื้อหา รอบ 50% ผลงานสร้างสรรค์
ประติมากรรม “วาบูลัน” ต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาดำเนินการสร้างผลงานจริง
ระหว่างวันที่ 3 - 4 มิถุนายน 2565 ณ ห้องประชุมวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

ภาพที่ 29 - 30 นำเสนอผลงานต่อหน้าคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ
ที่มา : ผู้เขียน

3.3 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน “วาบูลัน”

3.3.1 การขยายแบบ การตัดแบบโครงสร้างด้วยท่อพลาสติกเพื่อนำไปเป็นแบบเพื่อตัดท่อเหล็ก ในการขั้นตอนนี้มีความสำคัญเพราะเราจะได้เห็นโครงสร้างในขนาดจริงคร่าวๆ เพื่อกำหนดขนาดของเหล็กท่อที่จะนำมาทำโครงสร้าง

ภาพที่ 31 ตัดแบบโครงสร้างด้วยท่อพลาสติก
ที่มา : ผู้เขียน

3.3.2 การตัดเหล็กตามองศาความโค้งตามแบบที่กำหนด

ภาพที่ 32 ตัดเหล็กตามองศาความโค้งที่กำหนด
ที่มา : ผู้เขียน

3.3.3 การเชื่อมเส้นโครงสร้างของชิ้นงานตามแบบ

ภาพที่ 33 เชื่อมชิ้นงานประกอบโครงสร้าง
ที่มา : ผู้เขียน

3.3.4 การทำรายละเอียดของลวดลาย

ภาพที่ 34 ร่างลวดลายบนแผ่นโฟมเพื่อแกะลวดลาย
ก่อนจะนำไปหล่อพิมพ์
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 35 การกัดเซาะร่องสร้างลวดลาย
ในแผ่นอะคริลิก
ที่มา : ผู้เขียน

3.3.5 การทำพิมพ์

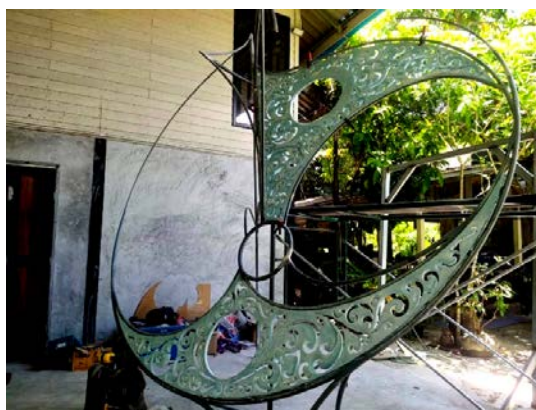

ภาพที่ 36 - 37 นำแผ่นโฟมที่แกะลวดลาย ไปหล่อพิมพ์ปูนปลาสเตอร์เพื่อทำพิมพ์ทุบ
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 38 หล่อไฟเบอร์กลาสจากแม่พิมพ์
ที่มา : ผู้เขียน

3.3.6 ประกอบชิ้นส่วนผลงาน

ภาพที่ 39 ประกอบแผ่นไฟเบอร์กลาสกับตัวผลงาน
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 40 ผลงานที่ประกอบเสร็จแล้ว
ที่มา : ผู้เขียน

3.3.7 การติดตั้งผลงาน มีการจัดหาสถานที่ติดตั้งผลงานในรูปแบบคณะกรรมการโดยนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ดร.กณพ เกตุชาติ พร้อมด้วยทีมงานสถาปนิก และวิศวกร โดยคณะกรรมการมีมติให้ติดตั้งที่สนามหน้าเมืองนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 41 คณะกรรมการพิจารณาหาสถานที่
ในการติดตั้งผลงาน
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 42 สร้างฐานประติมากรรม
(เส้นผ่าศูนย์กลาง 5 เมตร)
ที่มา : ผู้เขียน

3.3.8 ติดตั้งผลงาน ณ สนามหน้าเมืองนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 43 ผลงานวาบูลันที่สนามหน้าเมือง
นครศรีธรรมราช

ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 44 ผลงานวาบูลันที่สนามหน้าเมือง
นครศรีธรรมราช

ที่มา : ผู้เขียน

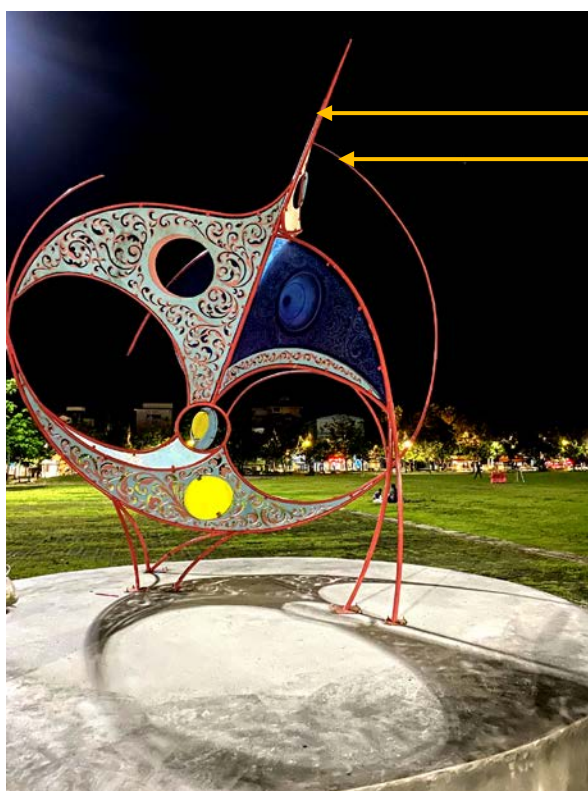
บทที่ 4

วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรม “วาบูลัน”

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม วาบูลัน ผู้สร้างสรรค์ได้แนวความคิดและแรงบันดาลใจมาจากรูปทรง ลวดลาย และสีของว่าววงเดือน หรือวาบูลัน มาสร้างสรรค์เป็นผลงานประติมากรรม โดยนำเทคนิควิธีการด้านจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์มาผสมผสานในกระบวนการสร้างสรรค์ เพื่อให้ผลงานชิ้นนี้เกิดการแสดงผลของสี สัน ลวดลาย รูปทรง แสงเงา บนพื้นที่ว่าง ในสภาพแวดล้อมจริง ที่ผลงานติดตั้งโดยวิเคราะห์ตามหลักการดังนี้

4.1 เส้น (Line)

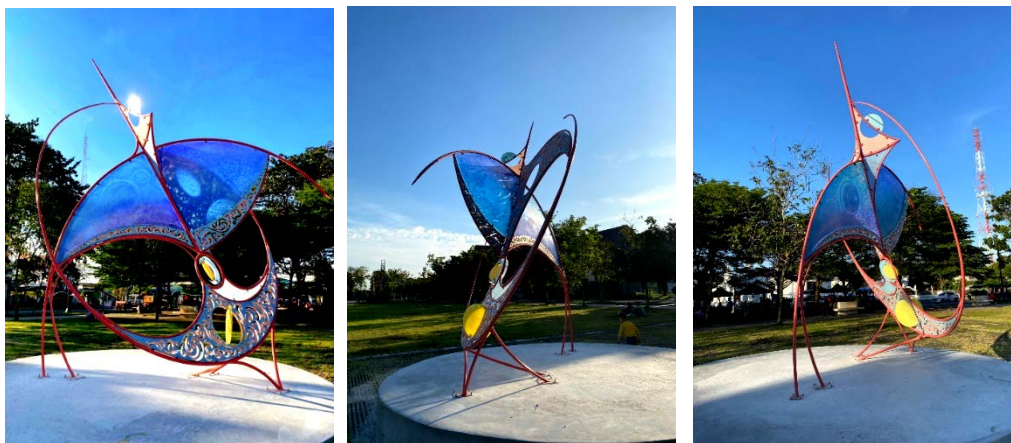
ใช้เส้นโครงสร้างด้วยโลหะ กำหนดให้เหล็กมีขนาดใหญ่เล็ก แตกต่างกันเพื่อแสดงออกถึงความ เคลื่อนไหว ที่ได้แรงบันดาลใจจากรูปทรงของว่าววงเดือน โดยใช้วัสดุที่เป็นโลหะเพื่อความแข็งแรงของโครงสร้าง โดยเส้นใหญ่รอบนอกกำหนดขอบเขตของรูปทรง และโครงสร้าง โดยคำนึงถึงที่ว่างภายนอกที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ส่วนเส้นขนาดเล็กทำหน้าที่แสดงออกถึงการเคลื่อนไหว ลื่นไหลของเส้นไปตามรูปทรง มีการออกแบบให้ผลงานสามารถเคลื่อนไหวได้ด้วยแรงลมจากธรรมชาติ ให้มีความรู้สึกพลิ้วไหว และเส้นแนวเฉียงที่ให้ความรู้สึกเหมือนว่าวพุ่งทะยานขึ้นบนท้องฟ้า

ภาพที่ 45 เส้นโครงสร้างของผลงานที่มีขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก
ที่มา : ผู้เขียน

4.2 รูปทรง(From)

จินตนาการถึงรูปทรงว่าววงเดือนหรือ “วาบูลัน” อันได้แก่รูปทรงว่าวที่มีลักษณะคล้ายจันทร์เสี้ยว สีสนั้ แสงเงาที่เกิดจากกลดลยในผลงานที่สะท้อนกับแสงที่ตกกระทบทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน เกิดการตอบโต้ไปมาระหว่างผลงานกับสภาพแวดล้อมจริงอยู่ตลอดเวลา รูปทรงของผลงานจะแปรเปลี่ยนเมื่อมองผลงานในมุมที่ต่างกัน นำไปสู่ผลทางความงามของทัศนธาตุซึ่งเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่พัฒนาสืบเนื่องจากจุดเริ่มต้นจากรูปทรงว่าว ที่แสดงอัตลักษณ์ที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีของคนท้องถิ่นชายแดนใต้

ภาพที่ 46 - 48 รูปทรงของผลงาน “วาบูลัน” ในมุมที่ต่างกัน
ที่มา : ผู้เขียน

4.3 สี (Color)

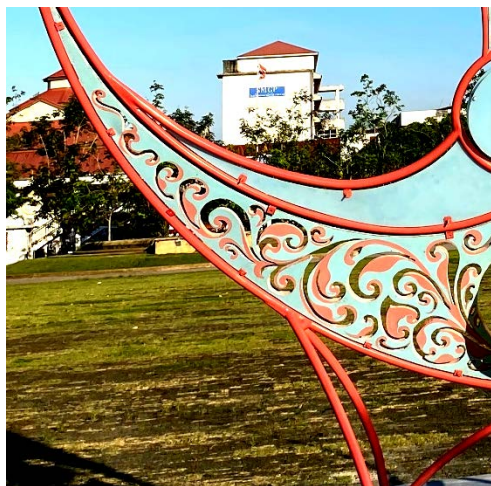
ใช้สีวรรณะร้อนในโครงสร้างให้เด่นกว่าสีของสภาพแวดล้อม และใช้สีวรรณะเย็น แต่ลดค่าความสดของสีโดยการผสมสีขาวเข้าไปทำให้เกิดความรู้สึกสดใสสบายตา สีทั้งสองวรรณะตัดกัน สร้างจุดเด่นของผลงานได้มากขึ้น

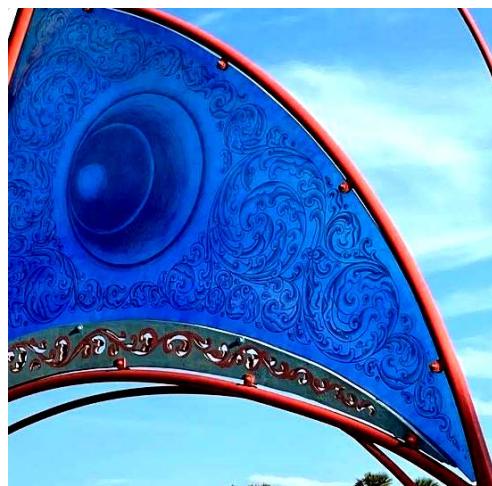
ภาพที่ 49 การใช้สีตกแต่งผลงาน
ที่มา : ผู้เขียน

4.4 เงา (shade,shadow)

ส่วนของแผ่นอะคริลิกที่โปร่งแสงมีการสร้างลวดลายโดยการเจาะรู เมื่อมีแสงส่องสว่างจะเกิดการเรืองแสงภายในลวดลาย และในแผ่นไฟเบอร์กลาสซึ่งเป็นวัสดุทึบแสงแต่มีการเจาะลวดลายเพื่อให้แสงจากดวงอาทิตย์ลอดผ่านสร้างแสงเงากระทบลงบนพื้นได้อย่างชัดเจนในเวลากลางวันและกลางคืนที่แสงไฟสาดส่อง

ภาพที่ 50 ลวดลายในแผ่นไฟเบอร์กลาส
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 51 ลวดลายในแผ่นอะคริลิก
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 52 เงาของผลงานที่ตกกระทบบนพื้น
ตอนกลางวัน
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 53 เงาของผลงานที่ตกกระทบบนพื้น
ตอนกลางคืน
ที่มา : ผู้เขียน

4.5 พื้นที่ว่าง (space)

เป็นพื้นที่ว่าง 3 มิติ (Three dimensional space) แสดงถึงออกถึง มิติที่ลึก ตื้น ทั้งในรูปทรงและพื้นที่ว่างภายนอกรูปทรง โดยเกิดจากมิติของวัสดุที่เลือกใช้มีความโปร่งใส เกิดลวดลายสวยงาม พื้นที่ว่างที่ไม่ทึบตันทำให้สามารถมองผ่านรูปทรงเห็นบรรยากาศโดยรอบแตกต่างกันในแต่ละมุมรอบผลงาน และ แสงเงาที่ ตกกระทบพื้น ทำให้เกิดความงามมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 54 แสดงพื้นที่ว่างในตัวผลงานที่สัมพันธ์กลมกลืน
ลงตัวกับผลงาน
ที่มา : ผู้เขียน

การแทนค่าวัสดุที่ใช้

- 1.เหล็ก** การแทนค่าโครงสร้างไม้ที่ทำโครงว่าว นำมาใช้เป็นตัวรับน้ำหนักและพยุงโครงสร้าง
- 2.แผ่นอะคริลิก** เป็นวัสดุที่มีความโปร่งใส ใช้แทนกระดาษแก้วซึ่งคุณสมบัติความโปร่งแสงของแผ่นอะคริลิกเมื่อมีการทะลุทลายโดยการเจาะรู จะเกิดการเรืองแสงของลายภายในโดยเกิดขึ้นจากการหักเหของแสงในคืนที่ฟ้าสว่างจากแสงจันทร์ หรือแสงไฟจากไฟฟ้า ตามแนวความคิดจากที่มาของชื่อว่าววงเดือน
- 3.ไฟเบอร์กลาส** เป็นวัสดุที่แสดงลวดลายที่ตกแต่งบนตัวว่าว ให้เด่นเมื่อแสงลอดผ่านลวดลายที่ได้ฉลุไว้จะเกิดเป็นแสงเงาตกกระทบ สามารถมองเห็นได้ทั้งกลางวันและกลางคืน

บทที่ 5

สรุปผลการสร้างสรรค์ ประติมากรรม"วาบูลัน"

การพัฒนาผลงานด้านทัศนศิลป์ของวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราชในครั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างผลงานประติมากรรมในรูปแบบศิลปะร่วมสมัย โดยรับแรงบันดาลใจมาจากเรื่องราว รูปทรง สี สันของว่าววงเดือนหรือ “วาบูลัน” มาพัฒนาให้มีความโดดเด่น และแปลกใหม่ มีความแตกต่างจากรูปแบบดั้งเดิม โดยใช้แนวคิดแรกเริ่มจากความทรงจำในวัยเด็กที่ได้มีโอกาสเล่นว่าวซึ่งเป็นการเล่นที่สนุกสนาน เมื่อได้มาปฏิบัติงานราชการในภาคใต้ได้มีโอกาสเดินทางพบเห็นการเล่นว่าวของภาคใต้และพบว่าว่าวในสามจังหวัดชายแดนใต้มีความน่าสนใจทั้งในแง่อัตลักษณ์ในรูปทรง สี สัน ลวดลายที่สวยงาม จึงเกิดแรงบันดาลใจนำมาสร้างสรรค์ผลงาน ที่มีรูปแบบผสมผสานระหว่างแนวคิดเชิงอนุรักษ์นิยมกับแนวคิดศิลปะสมัยใหม่ แปรเปลี่ยนออกมาเป็นรูปทรงประติมากรรมร่วมสมัย เพื่อให้ผู้ชมเกิดจินตนาการ จากรูปทรง สี สันที่สวยงาม ของว่าววงเดือนหรือ “วาบูลัน” ตามกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างสุนทรีย์ สร้างความสุขให้กับผู้ชม ก่อให้เกิดความอึดอึ้งใจ

ภาพที่ 55 ผลงานประติมากรรม"วาบูลัน"

ที่มา : ผู้เขียน

ประติมากรรม “วาบูลัน” ชั้นนี้ที่มีจุดเริ่มต้นมาจากมาจากรูปทรงของว่าววาบูลัน หรือว่าววงเดือน ที่มีรูปทรง สีเส้นและลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงสร้างผลงานมีรูปทรงเป็นวงรี มีพื้นที่ว่างภายในรูปทรง มีเส้นโลหะเล็กใหญ่ที่ประกอบกันเป็นรูปทรง เพื่อให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหว และลวดลายฉลุ ทำให้เกิดเงาของลวดลายตกกระทบบนพื้นเมื่อแสงอาทิตย์ส่อง

รูปทรงของผลงานเป็นการดัดทอนรูปทรงของว่าววาบูลันนำมาจัดวางใหม่แต่ยังคงมีรูปทรงที่คล้ายคลึงว่าววาบูลันอยู่ และมีรายละเอียดของรูปทรงเดิมค่อนข้างมาก ในส่วนเนื้อหาของผลงานจะเป็นเรื่อง สีเส้นและลวดลายสวยงาม ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ก่อให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน เหมือนว่าวที่ล่องลอยอยู่บนฟ้า ตรงตามเนื้อหา กรอบแนวคิดของการสร้างสรรค์ ในการถ่ายทอดความรู้สึกให้กับผู้ชมผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรม “วาบูลัน” ชั้นนี้

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลงานด้านทัศนศิลป์ต่อไป

1.ควรมีองค์กรที่สนับสนุน การสร้างผลงานด้านทัศนศิลป์ด้านประติมากรรม ตามพื้นที่ต่างๆ ตามแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชและ เพื่อสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้ซึมซับประสบการณ์ในการชมงานศิลปะในสภาพแวดล้อมจริงและมีความเข้าใจในศิลปกรรมด้านทัศนศิลป์มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กำจร สุนพงษ์ศรี.(2559).**สุนทรียศาสตร์**.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์,เก็ดถวา บุญปรากการ,ปัญญา เทพสิงห์,ปกรณ ลิมโยธิน,จุฑารัตน์ คชรรัตน์,
 ตรีภูมิทร์ ตรีศิริศวร,สุดาพร ทองสวัสดิ์และสุภาวดี ธรรมรัตน์.(2563).**งานวิจัยเรื่อง การ
 อนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำวาวควายอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน
 ท้องถิ่น จังหวัดสตูล**. สงขลา : ได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
 มัย ตะตียะ.(2549).**ประติมากรรมพื้นฐาน**.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปประภา.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2541). **พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**.
 พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- วิเชียร อินทรกระโทก.(2539). **ประติมากรรม**.กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ.(2528). **ประติมากรรมไทย**. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา
- ศิลป์ พีระศรี.(2512).**ประวัติศาสตร์ศิลปะและแบบอย่างศิลปะโดยสังเขป**.กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร
 พิมพ์
- สมภพ จงจิตต์โพธา.(2554). **องค์ประกอบศิลป์**.กรุงเทพฯ : วาดศิลป์
- สุชาติ เกาทอง.(2532).**ศิลปะกับมนุษย์**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- อำนวย นวลอนงค์.(2558).**ตกลงตกลง**. นครศรีธรรมราช : อักษรการพิมพ์
- นิชาพร ยอดมณี.(ม.ป.ป.).**วาวไทย : สีสันบนท้องฟ้าและภูมิปัญญา(ที่ไม่ควร) เลือนหาย**.เข้าถึงได้
 จาก <https://sola.pr.kmutt.ac.th/bangmod/star-shaped-kite>
- ภิญโญ สุวรรณคีรี (ม.ป.ป.).**ประวัติความเป็นมาของวาวไทย**. (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก
<https://www.stou.ac.th/study/projects/training/culture/content/net1-55/page2-1-55.html>
- มูลนิธิสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน . (2555).**สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 37 เรื่องที่ 4
 วาว**. เข้าถึงได้จาก <https://www.saranukromthai.or.th>
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.(2563).**วาว:ภูมิปัญญาภาคใต้** เข้าถึงได้จาก
<https://clib.psu.ac.th/southerninfo/content/5/26c08f49>
- มูลนิธิสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน . (2555).**สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 37 เรื่องที่ 4
 วาว**. เข้าถึงได้จาก <https://www.saranukromthai.or.th>
- วีรณัฐ ภูบาละ (ม.ป.ป.). **แบบจัดทำรายการเบื้องต้นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม วาววงเดือน**.
 เข้าถึงได้จาก : <https://www.mculture.go.th/narathiwat>

ว่าวไทย ชุมชนหลังสวนธนบุรีรมย์.(2556).ว่าวไทย ชุมชนหลังสวนธนบุรีรมย์.เข้าถึงได้จาก
<https://www.facebook.com/ThaiKiteLangSuanThon/>
ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 5กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
(2561).ว่าวเบอร์อำมสนวัตกรรมทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของสามจังหวัด
ชายแดนใต้ เข้าถึงได้จาก <https://isoc5.net/articles/view/177/>

ประวัติผู้สร้างสรรค์

ชื่อ นางสาวณิชา นวลอนงค์

ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ สาขาเครื่องเคลือบดินเผา

ที่อยู่ วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช ต.ทอนหงส์ อ.พรหมคีรี จ. นครศรีธรรมราช 80320

อีเมล : wanitchaya.nual@gmail.com

โทรศัพท์ : 0846251889

เกียรติประวัติ

- 2021 ได้รับคัดเลือกเป็นผู้ทำคุณประโยชน์กับกระทรวงวัฒนธรรม จังหวัด นครศรีธรรมราช
- 2018 ได้รับคัดเลือกเป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มี คุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้ช่วยเหลือกิจการของ พิพิธภัณฑ์ เมืองนครศรีธรรมราช และอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช
- 2012 ได้รับคัดเลือกผลงานเข้าร่วม 15 คนจากการประกวด Innovative Craft Awards ปี 2012 จากศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์กร มหาชน)
- 2005 Third Prize (Product Design) The Identity of Andaman art exhibition.By the Ministry of culture
- 2000 ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ Japan-Asean Youth friendship Program 2000 ณ ประเทศญี่ปุ่น

ประวัติการแสดงผลงานศิลปะ

- 2023 consistency in diver sity international seminar faculty of visual arts isi yogyakarta
- 2022 Recovery : Art For A Better Lift Intertional Creative Art Exhibition,Indonesia
- 2022 Burapha International Ceramic 2022, Thailand.
- 2021 International Visual Art Exhibition “Survivability and The Arts” With The Faculty Visual Art,Indonesia Institute Of Art Yogyakarta
- 2021 The Exhibition of Muang Khon contemporary No.1
- 2021 Crafts in the Air: An International Virtual Exhibition 2021 (online)
- 2021 International Art & Design Exhibition Buditanasilapa Institute,2021
- 2020 Jogja International Creative Arts Festival (JICAF) Indonesia (online)

- 2020 The Art exhibition .Projects honoring the monarchy and royalty .At Andaman art gallery Krabi Thailand.
- 2020 Faculty of Art and Design, University of Toyama Japan Exchange Exhibition with Bunditpatanasilpa Institute 2020 . At Wangna art gallery
- 2020 International Art&Design Exhibition Bunditpattasilp Institue, 2020. AT Narai Palace,Lop buri Province,Thailand
- 2019 “CLASS - Clay and Glass International Symposium 2019”
At Chulalongkorn University Art gallery.
- 2018 Vietnam – Thai Art Exhibition 2018 at *Hanoi* Architectural University, Vietnam .At Hanoi Architectural University Art gallery.
- 2018 Thai-Indonesia Art Exhibition , Yokyarkarta Indonesia
- 2017 Faculty of Art and Design, University of Toyama Exchange Exhibition with Bunditpatanasilpa Institute 2017 December 9 – 17, 2017 Gallery 1,2,5 F Toyama Glass Art Museum ,Japan
- 2017 Art exhibition Remembrance of King Rama IX by 70 artists , at 3/2 Gallery, Trang Province
- 2017 Contemporary Art Exhibition Under Relationship Thai - Vietnam 2017March 7 – 10, 2017 at Vietnam Fine Arts and Photography Exhibition Center
- 2016 Contemporary Art Exhibition Under Relationship Thai – Japan
- 2016 The cooperation exhibition and workshop project “ Beyond the Boundary” Of Bunditpattanasilp Institute,Thailand and The College of art,Hue University,Vietnam
- 2016 Contemporary Art Exhibition Under Relationship Thai – Indonesia March 14 – 18, 2016 at Institut Seni Indonesia Denpasar
- 2016 Contemporary Art Exhibition By Memders of Bunditpatanasilpa Institute, Thailand and The College of Arts, Hue University, Vietnam April 18 – 24, New Space Art Foundation Gallery, Hue, Vietnam
- 2016 Contemporary Art Exhibition By Memders of Bunditpatanasilpa Institute Ministry of Culture April 6 – 30,2016
- 2015 Contemporary Art Exhibition Thailand – Japan
- 2014 “Conceptual Photography and Installation Project” between the Faculty of Fine Arts, Bunditpattanasilpa Institute and the College of Arts, The college of Arts

- 2013 Art Exhibition By Member Of Bunditpattanasilpa Institute
- 2013 Art Exhibition Contemporary Thailand - Laos, May 6 - 21 at the Academy of Fine Arts of Laos. Vientiane. Laos
- 2012 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมเนื่องในโอกาสเปิดหอศิลป์ศรีธรรมราช
- 2012 ร่วมแสดงผลงาน Innovative Craft Awards ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์กรมหาชน) ศูนย์ไบเทคบางนา
- 2012 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมไทย – มาเลเซีย ณ รัฐยะโฮบารูห์ ประเทศมาเลเซีย
- 2011 ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมศิลปินได้สร้างสันติสุข
- 2006 ร่วมแสดงผลงานมหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชย์สมบัติครบ 60 ปี
- 2005 The Identity of Andaman art exhibition At **The Queen's Gallery**
- 2004 The 12 th National Ceramics Exhibition. At Wang Tha Phra Art Gallery
- 2002 The 11 th National Ceramics Exhibition. At Wang Tha Phra Art Gallery
- 2000 The 10 th National Ceramics Exhibition. At Wang Tha Phra Art Gallery
- 1998 The 9 th National Ceramics Exhibition. At Wang Tha Phra Art Gallery
- 1996 The 8 th National Ceramics Exhibition. At Wang Tha Phra Art Gallery
- 1996 – ปัจจุบัน แสดงงานในประเทศ และต่างประเทศอีกหลายครั้ง

ประวัติผู้สร้างสรรค์

ชื่อ นายสุว돌 เกษศิริ

ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ

ที่อยู่ วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช ต.ทอนหงส์ อ.พรหมคีรี จ. นครศรีธรรมราช 80320

อีเมล : suvadol19744@gmail.com

เกียรติประวัติ

- 2014 รางวัลที่ ๒ เหรียญเงิน จาก ดร.กมล ทัศนัญชลี ศิลปินแห่งชาติ การอบรม
คณาจารย์ สร้างสรรค์งานศิลป์ กิจกรรมศิลปินแห่งชาติสัญจรสู่ประชาคมอาเซียน ค่า
วัฒนธรรมเยาวชน สืบสานงานศิลป์ถิ่นใต้ 2557 ณ มหาวิทยาลัยทักษิณ
- 2014 เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ และร่วมแสดงนิทรรศการผลงานศิลปกรรมกลุ่มครูศิลป์
ภาคใต้ครั้งที่ 1 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย จังหวัดกรุงเทพมหานคร
- 2013 รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 ระดับอุดมศึกษาและประชาชนทั่วไป เนื่องในงานประกวดวาด
ภาพแหล่ง
ท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ประจำปีพุทธศักราช 2556 จัดโดย
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่และเทศบาลเมืองกระบี่
- 2013 ได้รับรางวัลชมเชย ระดับประชาชนทั่วไป การประกวดวาดภาพเฉลิมพระเกียรติ แสง
สะท้อนชีวิตกับพลังงาน “พระ...ผู้เป็นพลังแผ่นดิน” จัดโดยกระทรวงพลังงาน ประจำปี
พุทธศักราช

ประวัติการแสดงผลงานศิลปะ

- 2023 consistency in diver sity international seminar faculty of visual arts
isi yogyakarta
- 2022 Recovery : Art For A Better Lift Intertional Creative Art
Exhibition,Indonesia
- 2022 International Visual Art & Design Exhibition Bunditpatanasilpa
Institute
- 2021 International Visual Art Exhibition “Survivability and The Arts”
With The Faculty Visual Art,Indonesia Institute Of Art Yogyakarta
- 2021 International Art & Design Exhibition Buditanasilapa Institute,2021
- 2020 Jogja International Creative Arts Festival (JICAF) Indonesia (online)
- 2020 The Art exhibition .Projects honoring the monarchy and royalty .At
Andaman art gallery Krabi Thailand.

- 2019 The project of Dissemination and Exchange of Art and Culture in Thailand Vietnam and Indonesia Contemporary Art Exhibition 2019 .At Wangna art gallery
- 2018 Vietnam – Thai Art Exhibition 2018 at Hanoi Architectural University, Vietnam .At Hanoi Architectural University Art gallery.
- 2018 Thai-Indonesia Art Exhibition , Yokyarkarta Indonesia
- 2016 The cooperation exhibition and workshop project “ Beyond the Boundary” Of Bunditpattanasilp Institute,Thailand and The College of art,Hue University,Vietnam
- 2016 Contemporary Art Exhibition Under Relationship Thai – Indonesia March 14 – 18, 2016 at Institut Seni Indonesia Denpasar
- 2016 Contemporary Art Exhibition By Memders of Bunditpatanaslpa Institute, Thailand and The College of Arts, Hue University, Vietnam April 18 – 24, New Space Art Foundation Gallery, Hue, Vietnam
- 2016 Contemporary Art Exhibition By Memders of Bunditpatanaslpa Institute Mininstry of Culture April 6 – 30,2016
- 2015 Contemporary Art Exhibition Thailand – Japan
- 2014 “Conceptual Photography and Installation Project” between the Faculty of Fine Arts, Bunditpattanasilpa Institute and the College of Arts, The college of Arts

E-BOOK

แนวความคิด